

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Kristina Dželilović

**Aktualizmi in avtomatizmi:
primerjava resnega in tabloidnega tiska**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2010

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Kristina Dželilović

Mentorica: doc. dr. Nataša Logar Berginc

**Aktualizmi in avtomatizmi:
primerjava resnega in tabloidnega tiska**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2010

ZAHVALA

Zahvaljujem se doc. dr. Nataši Logar Berginc za vse nasvete, usmerjanje, strokovno pomoč in predvsem moralno podporo pri nastajanju tega diplomskega dela.

Zahvaljujem se svoji družini za vso podporo, bodrenje in ljubezen.

Hvala tebi, Sandi, za vso ljubezen, razumevanje, podporo in dejstvo, da nikoli nisi nehal verjeti vame.

Aktualizmi in avtomatizmi: primerjava resnega in tabloidnega tiska

Namen diplomskega dela je ugotoviti, ali obstaja razlika pri uporabi jezikovnih sredstev v resnem in tabloidnem tisku, predvsem v uporabi avtomatizmov in aktualizmov, torej sredstev, ki po eni strani ustvarjajo osebni stil novinarja, po drugi pa imajo vlogo pritegnitve pozornosti bralcev. V začetku diplomskega dela je podana razlaga raziskovalnih pojmov in opredelitev obeh vrst tiska ter razlik med njima. V obravnavo so bile vključene le določene vrste žanrov, zato pojasnujem tudi njihovo klasifikacijo. V empiričnem delu naloge sledi analiza naključno izbranih desetih izdaj Dela in Dnevnika ter Slovenskih novic in Žurnala24. Analizi je na kratko dodan tudi obrnjeni pogled: premislek o stilno zanimivih jezikovnih sredstvih, ki jih v vzorcu nisem našla. Navajam tudi razloge za njihov izostanek. V diplomski delu se posvečam tudi vprašanju manjkajočih aktualizmov. Pišem o tem, zakaj manjkajo, kateri so, in kaj bi novo dodani aktualizmi besedilom lahko še doprinesli. Na koncu diplomskega dela pa se posvetim še hipotezam, ki sem si jih zastavila na začetku naloge in jih tudi potrdim oz. ovržem.

Ključne besede: tabloidni tisk, resni tisk, avtomatizem, aktualizem, novinarski žanri.

Actualisms and automatizms: comparison of serious and tabloid newspaper

The purpose of this thesis is to find out, whether there is a difference in use of linguistic means in serious and tabloid newspapers. In the thesis I deal more specifically with the question, what kind of linguistic means are used, that create a personal style of a journalist on one hand and have the function of attracting the attention of readers on the other. In the beginning of the thesis I explain the research concepts and define the both types of press. I also explain the comparison of the serious and tabloid press. In the thesis I concentrate only on certain types of genres, whose classification I also explain. In the empirical part of the paper an analysis of ten randomly selected issues of each of the selected newspaper is present. In the thesis I also explain the linguistic means, that were not found in the analysis and I give reason for their absence. I also write about missing actualisms; explaining why they are missing, which are they and what would the new actualisms contribute to the texts. At the end of the thesis I concentrate on hypothesis, that I have established criteria for in the beginning of the thesis.

Key words: tabloid and serious press, automatizms, actualisms, genre.

KAZALO

1 UVOD	6
2 GLAVNE HIPOTEZE IN VPRAŠANJA	7
3 METODOLOGIJA	8
4 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV	8
4.1 Aktualizmi	8
4.2 Avtomatizmi	9
4.3 Tabloidni tisk	9
4.4 Resni tisk.....	11
4.5 Tipologija novinarskih besedil	12
5 VZOREC	15
6 ANALIZA	17
6.1 Tabloidni tisk: Slovenske novice in Žurnal24.....	17
6.1.1 Avtomatizmi	17
6.2.2 Aktualizmi.....	21
6.2 Resni tisk: Dnevnik in Delo	31
6.2.1 Avtomatizmi	31
6.2.2 Aktualizmi.....	35
7 ŠTEVILSKA PRIMERJAVA REZULTATOV ANALIZE	45
8 OSEBNI STIL: AKTUALIZMI, KI JIH NI	47
9 SKLEP	49
10 LITERATURA	50

1 UVOD

Časniki nam danes ponujajo širok in pester izbor novic, zgodb, zabave. Potrošniki vedno izberemo tisti časopis ali revijo, ki nam je najbolj dostopen, ki ima za nas najbolj privlačno vsebino. Ali članek, zgodba, reportaža ali vest postanejo privlačni, je predvsem odvisno od tega, kakšna jezikovna sredstva novinarji in ustvarjalci medijskih vsebin sploh uporabljajo. Izbira jezikovnih sredstev je tako odvisna od ključnega cilja, ki ga želi časopisna hiša doseči – želje po visoki nakladi, dobičku, višji branosti ... Za poročevalstvo značilne jezikovnostilne prvine je Tomo Korošec (1998) uvedel izraza avtomatizmi in aktualizmi.

V diplomskem delu bom najprej za lažje razumevanje in pomoč pri analizi opredelila naslovna termina: aktualizacijo in avtomatizacijo. Bolj podrobno se bom nato posvetila ločitvi resnega in tabloidnega tiska, pred analizo pa bom predstavila še novinarske žanre, ki bodo predmet moje obravnave.

Da bi lahko primerjala resni in tabloidni tisk, sem si za empirični del naloge izbrala časnika, ki sta na trgu opredeljena kot tabloidna, in časnika, ki sodita med resni, kakovostnejši tisk. Tabloidna časnika, ki ju bom analizirala, sta Žurnal24 in Slovenske novice, za analizo resnih časnikov pa sem si izbrala Dnevnik in Delo. V empiričnem delu naloge bom analizirala po deset številk vsakega od naštetih časnikov; iskala bom aktualizme in avtomatizme ter ta dva pojavi na koncu še primerjala glede na pojavnost v eni in drugi vrsti tiska.

Kot rečeno, za empirični del diplomskega dela sem si naključno izbrala deset izdaj vsakega od izbranih časnikov. Razmišljala sem, da bi bilo morda bolj smiselno izbrati izdaje istega dne vseh časnikov, da bi lahko primerjala zgodbe, dogodke, ki so bili v vsakem časniku reprezentirani po svoje, vendar to ne bi bilo smiselno, saj se časniki glede na njihovo umerjenost (resni ali tabloidni časnik) različno odločajo, katere zgodbe ustrezajo novičarskim kriterijem in katere ne; zato bi bilo izjemno težko najti medijski dogodek, ki bi ga na določen dan pokrivali vsi izbrani časniki. Menim, da naključni izbor številke časnikov ne bo vplival na rezultate analize, saj je moj namen pokazati, da obstaja razlika med resnim in tabloidnim tiskom pri uporabi avtomatiziranih in aktualiziranih jezikovnih sredstev. Znotraj časnikov se bom osredotočila predvsem na besedila interpretativne zvrsti, saj predvidevam, da so stilni pojavi tam bolj prisotni.

2 GLAVNE HIPOTEZE IN VPRAŠANJA

Moje glavno raziskovalno vprašanje bo naslednje: ali obstaja razlika med uporabo aktualizmov in avtomatizmov v resnem in tabloidnem tisku, in če obstaja, kakšna je? Lutharjeva piše, da nam lahko opisovanje razlik in podobnosti med kvalitetnim in popularnim tiskom v zgodovini pomaga pri razmejevanju odnosa med popularno in visoko kulturo v novinarstvu in ideološkim učinkom vsake od njiju, hkrati pa se sprašuje, na čem temelji sodba, da so časniki, ki poudarjajo informacijo, bolj zaupanja vrednosti kot časniki, ki pripovedujejo zgodbo (Luthar 1998).

Izhodiščne hipoteze, ki jih želim potrditi ali ovreči, so:

1. Tabloidni časopisi pogosteje uporabljajo aktualizirana jezikovna sredstva kot resni časniki.

Glavno vodilo rumenega tiska je želja po visoki branosti, pritegnitvi pozornosti in višji nakladi. Ravno zaradi tega se izgubljajo pravi novičarski kriteriji in novinarji uporabljajo aktualizme, da z njimi zgodbe in novinarske članke popestrijo, jih naredijo bolj sočne in tako tudi dostopnejše bralcem.

2. Obe vrsti tiska (resni in tabloidni) v približno enakem obsegu uporabljata avtomatizme.

Menim, da avtomatizmi ne vplivajo na razlikovanje med resnim in tabloidnim tiskom, zato pri novinarskih prispevkih tudi ne bi smela obstajati velika razlika v številu avtomatizmov, objavljenih v eni številki resnega ali tabloidnega časnika.

3. V obeh tipih časnika bom našla veliko avtomatizmov.

Čeprav Korošec v Stilistiki slovenskega poročevalstva (1998) navaja primere avtomatizmov, predvidevam, da jih bom v analiziranih časnikih našla še več.

3 METODOLOGIJA

Pri analiziranju člankov bom uporabila kritično analizo primera. Osredotočila se bom na komentarje, kolumne, uvodnike in članke z naslovne strani.

4 OPREDELITEV TEMELJNIH POJMOV

Za diplomsko delo so relevantni naslednji pojmi: aktualizmi, avtomatizmi, resni in tabloidni tisk ter tipologija novinarskih besedil.

4.1 Aktualizmi

»V slovenski jezikoslovni literaturi se govori o stilno nevtralnih in stilno zaznamovanih (nenevtralnih) jezikovnih sredstvih... ter o avtomatizaciji in aktualizaciji v časopisih« (Korošec 1998, 13). Aktualizmi so jezikovna sredstva, ki s svojim pojavom v poročevalskih besedilih ustvarijo poseben, stilni učinek.

Pri analizi bom posebej pozorna na sledeče stilne pojave:

- ❖ ločila v naslovih
- ❖ besede, ki so v SSKJ označene s stilno-plastnimi ali časovnimi kvalifikatorji
- ❖ frazeme
- ❖ obnovitve in ponovitve vzorcev ter frazemov
- ❖ metafore
- ❖ zastrte naslove
- ❖ primere

4.2 Avtomatizmi

"Avtomatizacija je ustaljevanje posameznih jezikovnih sredstev, da postanejo za opravljanje določene naloge običajna in se utrdijo v konvenciji med tvorci in naslovniki. Na splošno gredo sem terminologizirane besedne zveze in tudi ustaljevanje stavčnih vzorcev" (Korošec 1998, 13–15).

Avtomatizmi so torej specializirana in »tehnična« jezikovna sredstva v poročevalstvu. S prenosom v katero drugo zvrst besedil postanejo aktualizirani.

Po Korošču so najizrazitejši poročevalski avtomatizmi stavčni in nestavčni (Korošec 1998). Med avtomatizme Korošec prišteva zveze: *Kot poročajo tuji viri, Iz dobro obveščenih virov/krogov, Več o tem na str., Podrobneje na str. ...*

Navedeni avtor med avtomatizme uvršča tudi obrazce vesti in naznanil, ki pa jih v svojo analizo ne bom vključila.

4.3 Tabloidni tisk

Razvoj novinarstva je s komercializacijo in posledično potrebo po ustvarjanju novic pripeljal do pojava tabloidnega oz. rumenega novinarstva. »Ker je poimenovanje rumeni tisk v našem času in prostoru slabšalno, ga posamezni listi seveda ne sprejemajo zase, a tukaj odloča zdaj zveličavni trg, in če je rečeno, da je bila po taki vrsti tiska pri nas potreba, to vsaj nekateri listi potrjujejo z visoko, celo zelo visoko naklado« (Korošec 1998, 150).

Lutharjeva piše o tem, da če bi želeli najti korenine oz. začetke rumenega tiska, bi jih morali iskati v staroslovenski publicistiki, saj so »popularne ljudske vsebine v slovenskih deželah prosvetljevalci povezovali s konzervativno klerikalno politiko in jih lahko najdemo v posameznih rubrikah teh politično konzervativnih časopisov – v drobnih lokalnih novicah in fikciji (kmetskih novelah) ter v ozgodbenju dogodkov v časnikih od sredine 19. stoletja« (Luthar 1998, 39).

Lutharjeva prav tako ugotavlja, da so se popularne vsebine v konzervativnih in liberalnih časnikih začele pojavljati v prvih desetletjih 20. stoletja; časniki so tako poročali o lokalnih dogodkih, za katerega so predvidevali, da bralci vedo zanje iz govoric, obrekovanja ali drugih časopisov. Ko govori o zametkih rumenega tiska pri nas, Lutharjeva uporablja izraz 'domačinjski', 'domačnostni' in 'ruralni' žurnalizem. »Drobne

popularne naracije (scene, anekdote) potem najdemo v sekcijah, kot so »Dopisi«, »Razne novice« ali »Domače stvari«.

Tabloide in njihove tematike lahko povežemo s senzacionalističnim načinom poročanja, s katerim se je slovensko novinarstvo srečalo konec 80. let 20. stoletja. Pojave pravega senzacionalizma pri nas lahko enačimo s pojavom tabloidov. Tako Korošec piše, da se je senzacionalizem pri nas začel pojavljati tudi v resnih časopisih in revijah, npr. v Delu, Dnevniku ali Jani ter (nekdanjem) Teleksu. »Za ponazoritev tega lahko služi znameniti 'Primer Trobec' iz obdobja 1979–1984 (torej iz ne izrazito tržnega obdobja), ki je za naše razmere izjemen primer šestkratnega morilca žensk, dvakrat obsojenega na smrt in končno po številnih sojenjih na dvajset let ječe« (Korošec 1998, 151).

Senzacionalizem v celoti tako zajema željo po pritegnitvi pozornosti, zanemarja pa temeljno vlogo novinarstva: obveščanje. »Namesto novega žurnalizma, ki bi mogel pomeniti popestritev in požlahtnitev slovenske publicistike, pa zanj najbrž nimamo ne moči ne poguma za tveganje, je skozi ta »tržna« vrata prišel še edini manjkajoči znak zahodnega tržnega poročevalstva – senzacionalizem« (Korošec 1998). Korošec se v zvezi s primerom Trobec ustavi pri naslovih, med katerimi so najbolj senzacionalno obarvani: *Sežgana trupla v krušni peči*, *Rabelj begunk*, *Ostanki okostij dokazujejo, da gre za najmanj pet oseb ...* Primer Trobec je tako pri nas vzpostavil senzacionalistično poročanje, pri katerem ni bilo več dvoma o motivu škandala (Korošec 1998).

Kot ugotavljata Kalin Golobova in Poler Kovačičeva (2005, 290), so se v Sloveniji postopoma pričeli pojavljati časopisi, pri katerih je bilo senzacionalistično pisanje pričakovano. »Prvi tovrstni časopis je bil mariborski Kaj, ki je začel izhajati v začetku leta 1984, tedaj kot tabloid, kasneje kot informativno-zabavni časnik«.

Temu načinu kmalu sledijo še drugi časniki, med katere uvrščamo tudi Slovenske novice in Žurnal24 in še mnogi drugi časniki, med katere lahko umestimo tudi Direkt, časnik, ki je izhajal pod uredništvom Bojana Požarja, nekdanjega urednika Bulvarja, priloge Slovenskih novic. Ko danes govorimo o tabloidnem novinarstvu, govorimo o profesiji, ki stoji na nasprotnem bregu kakovostnega novinarstva. Medtem ko tabloidno novinarstvo vodi le želja po čim višji nakladi, lahko kakovostno novinarstvo označimo kot tisto pravo četrto vejo oblasti, katere glavni namen je informiranje javnosti. Glavno vodilo rumenega tiska oz. tabloidov je želja po visoki nakladi, zato posledično o kakovosti novic ne moremo govoriti, saj njihov temeljni motiv ni obveščanje javnosti, ampak želja po čim večji prodaji in dobičku. »Kriteriji politične ali družbene

pomembnosti novic, njihove verjetnosti in aktualnosti pa povsod v tabloidih nadomesti kriterij zbujanja pozornosti, torej senzacije« (Luthar 1998, 29).

Različni avtorji za tabloidno novinarstvo uporabljajo še druga poimenovanja – npr. tabloidni tisk, rumeni tisk, nekakovostno novinarstvo. V svojem diplomskem delu bom izraze poenotila in uporabljala le besedno zvezo tabloidni tisk.

4.4 Resni tisk¹

Erjavčeva ugotavlja, da brez etičnega novinarstva ni kakovostnega novinarstva. O kakovosti lahko govorimo takrat, ko novinarstvo in novinarje opredelimo kot profesionalce.

Kot je bilo zapisano že zgoraj, kakovostni oz. resni tisk vodijo popolnoma različna načela in vrednote kot tabloidni tisk. Imajo namreč drugačne novičarske kriterije.

Resni tisk je primarno bolj odgovoren javnosti, načeloma sledi novinarski etiki in v ospredje postavlja javni interes. Prizadeva si za uravnoteženost sporočanja, spoštuje domnevo nedolžnosti in poskuša biti čim manj pristranski.

Po Lutharjevi (1998, 148) je razlikovanje med kakovostnim in rumenim tiskom pravzaprav razlikovanje v selekciji dogodkov med kakovostnim in popularnim tiskom, ki so vredni obravnave v enem ali drugem, samo eno od sredstev reprezentacije. Pomembneje je, da razliko v selekciji spremlja razlika v obravnavi, oziroma rečeno drugače, v naraciji in poetiki medijske reprezentacije. Popularni tisk se loči od kakovostnega predvsem po načinu ozgodbenja dogodkov, torej po svoji poetični značilnosti. Avtorica torej meni, da je najpomembnejša razlika med kakovostnim in popularnim tiskom v vsebini. »To pomeni, da so kriteriji, ki določajo, ali bo nek dogodek postal novica, drugačni pri popularnem tisku kot pri kakovostnem« (Luthar 1998, 148).

Resni tisk ima v literaturi različna poimenovanja – npr. še kakovostni tisk, etični tisk. V svojem delu bom uporabljala izraz resni tisk.

¹ Razen kjer je posebej označeno, povzeto po Erjavčev 1999.

Tabela 4.1: Resno novinarstvo nasproti tabloidnemu novinarstvu

Resno novinarstvo	Tabloidno novinarstvo
Vodijo jih etična načela novinarskega kodeksa	Načel kodeksov ne upoštevajo
Primarna dejavnost je informiranje javnosti	Primarna dejavnost je večja naklada
Motiv poročanje je povezan z javnim interesom	Motiv poročanja je večinoma senzacionalističen in aferiški
Jezik in stil ne načenjata etičnih načel	Jezik in stil označujeta tabloidni tisk
Pod resne časopise se uvrščajo časniki, ki niso opredeljeni kot tabloidi: Delo, Dnevnik	Pod tabloidne časnike se uvrščata Slovenske novice in Žurnal24
Seznanjanje z dogodki	Zabava

Nekateri avtorji (npr. Lambeth) trdijo, da se novinarstvo profesionalizira, ker narašča njegov pomen storitvene dejavnosti v demokratičnih družbah in zahtevnost njegovih etičnih načel. Vendar po tem avtorjem nasprotuje novinarska praksa, ki kaže, da sama zahtevnost novinarskih kodeksov ni dovolj za udejanjenje teh načel v vsakdanjem novinarskem delu. Vzroke za to iščemo predvsem v tržni naravnosti množičnih medijev, ki mnogokrat zahtevajo kršenje etičnih norm za dobro prodano novico (Erjavec 1999, 27).

4.5 Tipologija novinarskih besedil²

Časopisno novinarsko besedilo je po namenu enopomenska pisna jezikovna in grafična celota v množičnokomunikacijskem dejanju, katere naloga je ažurno sporočanje o aktualnih dogodkih (pojavih) družbeno konstruirane stvarnosti tako, kot so se ti dogodki zgodili v okviru kolektivnih mehanizmov percepcije, z določitvijo kraja, časa in nosilca (nosilcev) dogajanja, ki morajo pripadati skupnemu referencialnemu univerzumu sporočevalca in naslovnika.

Če želimo opredeliti novinarske žanre, se moramo najprej poglobiti v razlikovanje novinarskih zvrsti in novinarskih vrst. Vrsta je namreč širši pojem od žanra, saj povezuje družino žanrov, ki imajo določene skupne lastnosti, ki jih druga družina nima.

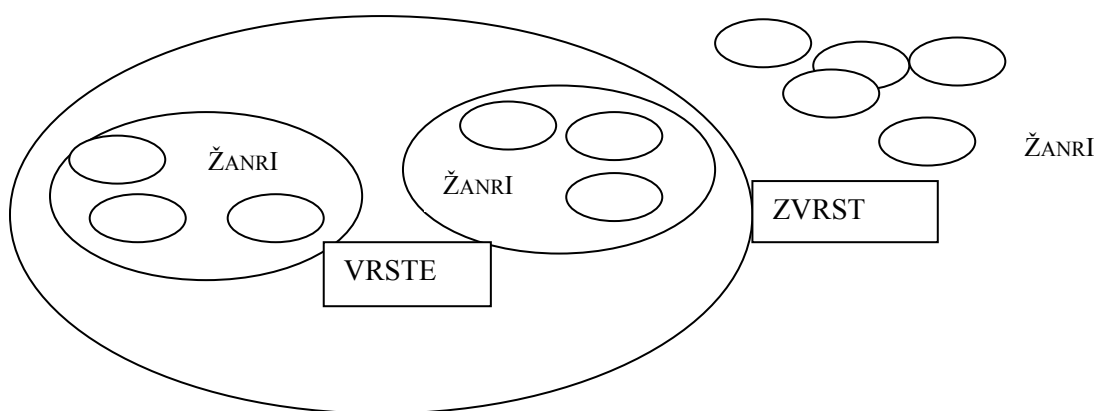
² Povzeto po Košir 1998.

Zvrst pa pomeni razširjeno družino, v kateri so posamezne družine – vrste, za katere je značilna prevladujoča funkcija v posamezni vrsti oz. družini žanrov.

»Novinarski žanr je tip novinarskega diskurza, za katerega je značilna določena tipična forma, v kateri je upovedana določena snov (predmet), ki je tipsko strukturirana in izražena z zanjo tipičnimi jezikovnimi sredstev.« (Košir 1998, 31).

Shema 4.1: Razlikovanje med zvrstjo, vrsto in žanrom.

Žanri se družijo v vrste, te se nadalje združujejo v zvrsti.

Novinarska besedila lahko razdelimo v dve veliki skupini. V prvo skupino sodijo tista besedila oz. prispevki, v katerih naj bi bil avtor od predmeta distanciran in odstoten ter se kažejo kot objektivna sporočila. To zvrst imenujemo informativna zvrst.

Znotraj informativne zvrsti se nahajajo:

- a) Vestičarska vrsta: sem sodijo žanri, ki informirajo o dogodku: kratka vest, razširjena vest, vest v nadaljevanju in naznanilo.
- b) Poročevalska vrsta: sem uvrščamo žanre, ki informirajo o dogajanju: običajno poročilo, komentatorsko poročilo, reportersko poročilo, nekrolog in prikaz.
- c) Reportažna vrsta: sem sodijo žanri, ki informirajo o stanju: klasična reportaža, reporterska zgodba, potopis.
- d) Pogovorna vrsta: sem uvrščamo žanre, ki informirajo o pogovoru: intervju, okrogla miza, anketa, izjava, dialogizirano poročilo.

Drugo skupino predstavljajo prispevki, v katerih so avtorji v besedilih s svojimi mnenji prisotni; besedila tako postanejo subjektivna sporočila. Tako zvrst poimenujemo interpretativna.

Znotraj interpretativne zvrsti se nahajajo:

- a) Komentatorska vrsta: žanri, ki interpretirajo ozadje dogodka: običajni komentar, uvodnik, glosa, kolumen.
- b) Člankarska vrsta: žanri, ki interpretirajo razmerja (pojava, stanja): informativni članek, članek z naslovne strani.
- c) Portretna vrsta: žanr, ki interpretira osebe: portret.

V empiričnem delu naloge se bom osredotočila na časopisne prispevke interpretativne zvrsti, zato bom podrobneje predstavila le tiste žanre, ki jih bom vključila v analizo primera (tudi nadaljevanje povzeto po Košir 1988).

➤ **OBIČAJNI KOMENTAR**

Običajni ali klasični komentar sodi v komentatorsko vrsto. Je enostavneje strukturirana vrsta s klasično shemo: glava nima vodila, sledi uvod s predstavitvijo dogodka, jedro z analizo njegove ozadja in zaključek s poanto ali napovedno nadaljnega poteka zadeve. Novinar je v besedilih prisoten s svojim mnenjem. Običajni komentar na dogodke reagira hitro, je dobro argumentiran in ažuren; po navadi ga pišejo specialisti za določeno področje.

➤ **KOLUMEN**

Tudi kolumen sodi v komentatorsko vrsto. Pri pisanju tega žanra je izredno pomemben avtor in njegova prisotnost in njegovo mnenje ter pogledi. Kolumen je odvisen od osebnosti avtorja, ki ga piše. Ob kolumnah je tudi avtorjeva slika ali kakšen drug zaščitni znak.

➤ **ČLANEK Z NASLOVNE STRANI**

Za razliko od ostalih žanrov članek z naslovne strani sodi v člankarsko vrsto. Ta vrsta z analizo razmerij razloži družbeno pomembne pojave, procese in stanja tako, da

odgovori na naslovnikova vprašanja. Članek se z analitično in raziskovalno metodo približa znanstvenemu preučevanju, tudi njegova struktura je podobna strukturi znanstvenih tekstov. Članek z naslovne strani ima nadnaslov, naslov in uvod, jedro ter zaključek. »Vizualna podoba naslovnice je tako kričeče vabilo, ki želi pritegniti oči potencialnega kupca z naslovjem in fotografijo« (Kalin Golob 2007).

5 VZOREC

Vzorec za analizo primera je bil naslednji:

a) Deset naključnih števil tabloidnih časnikov **Žurnal24** in **Slovenske novice**

Slovenske novice se po statističnih podatkih Branosti serijskih po številu bralcev iz leta 2008 uvrščajo v sam vrh branih dnevnikov. Po podatkih s konca leta 2009 in začetka leta 2010 se po branosti tiskanih izdaj uvrščajo na peto mesto. Bere jih 17,8 odstotka prebivalcev, ki so bili vključeni v raziskavo. (*Nacionalna raziskava branosti* 2010).

Žurnal24 je brezplačni tednik, ki je začel izhajati novembra 2003 in je bil ob petkih po pošti distribuiran 257.000 bralcem na področju Ljubljane, Maribora, Celja in Kopra. Novembra 2007 je **Žurnal** z novo podobo začel izhajati kot vikendizdaja dnevnika **Žurnal24**. Z naklado 290.000 izvodov in v regionalnih izdajah za Ljubljano, Štajersko, Primorsko, Dolenjsko in Gorenjsko je gospodinjstvom po pošti razdeljen ob sobotah. Po najnovejših podatkih iz drugega polletja 2009 in prvega polletja 2010 **Žurnal24** bere 21,7 odstotka bralcev (*Nacionalna raziskava branosti* 2010).

b) Deset naključnih števil resnih časnikov **Dnevnik** in **Delo**

Dnevnik se med letošnjo raziskavo najbolj branih izdaj v drugem polletju 2009 in prvem polletju 2010 ne uvršča med 20 najbolj branih tiskanih medijev (*Nacionalna raziskava branosti* 2010). Izhaja od ponedeljka do sobote, vsebinsko pa pokriva notranje- in zunanjepolitične teme, gospodarstvo, kulturo, šport in številna druga področja življenja.

Delo je prav tako dnevnik, ki slovenskim bralcem vsak dan posreduje ažurne informacije, spodbuja bralno kulturo in ozaveščenost prebivalstva ter med prvimi odpira

pomembne družbene teme. Tako kot Dnevnik se tudi časnik Delo v zadnji opravljeni raziskavi o branosti tiskanih izdaj ni uvrstil med 20 najbolj branih. Po zadnjih podatkih časnik bere le okoli 7,5 bralcev (*Nacionalna raziskava branosti 2010*).

Kot je bilo razvidno že zgoraj, v analizo nisem zajela celotnih števil izbranih časnikov, temveč le kolumne, komentarje in članke z naslovne strani.

Avtorji prispevkov so bili različni. Med štiridesetimi izbranimi izdajami se je pojavilo nekje okoli 50 avtorjev. Nekateri avtorji, predvsem tisti, ki pišejo kolumne, so se v analiziranih besedilih pojavili večkrat.

6 ANALIZA

6.1 Tabloidni tisk: *Slovenske novice* in *Žurnal24*

6.1.1 Avtomatizmi

➤ SLOVENSKE NOVICE

V Slovenskih novicah sem naletela na veliko stavčnih avtomatizmov.

- *Od njegovih svojcev smo izvedeli* (2. september 2008)³
- *Izvedeli smo* (2. september 2008)
- *Že tedaj so se razširile govorice, da* (2. september 2008)
- *Razširilo se je precej govoric o tem, da* (2. september 2008)
- *direktor uprave za izvrševanje kazenskih sankcij (UIKS), denimo, se je zavil v molk in* (5. september 2008)
- *Na upravi za izvrševanje kazenskih sankcij molčijo* (5. september 2008)
- *Policija končala preiskavo o* (5. september 2008)
- *še vedno kroži ogromno govoric o tem, zakaj in kako naj bi sin dvignil roke oziroma sekiro nad starše.* (20. september 2008)
- *kot so navajali bosanski viri* (29. oktober 2008)
- *Spomnimo* (29. oktober 2008)
- *pa je govorice o pijanosti svoje varovanke zanikala* (29. oktober 2008)
- *Po poročanju bosanskih medijev naj bi* (29. oktober 2008)
- *kot namigujejo bosanski mediji* (29. oktober 2008)
- *preiskava še ni končana* (29. oktober 2008)
- *se je sarajevsko tožilstvo zadnje dni ovilo v molk* (29. oktober 2008)
- *smo že prejeli neuradno potrdilo, da* (7. januar 2009)
- *Po uradnem obvestilu* (7. januar 2009)
- *Po uradnih podatkih* (7. januar 2009)

³ Vsi zgledi so navedeni v seznamu literature in so oštevilčeni glede na datum izida časopisa. V diplomskem delu navajam le datume izdaj.

– *Slišati je namreč* (15. januar 2009)

Med značilne avtomatizme Korošec uvršča tudi pomagala pri orientiranju po straneh časopisa. Slovenske novice imajo na prvi/naslovni strani vedno napisan velik naslov, potem nepravi sinopsis in nato pod njim številke strani.

ZGLED 1:

Afera Vodušek: Kaj je resnica?

Okoliščine prometne nesreče slovenske veleposlanice Nataše Vodušek v Sarajevu so tudi po dveh tednih nejasne – Naša diplomatka, ki se zdravi v Ljubljani, je sporočila, da nesreče ni povzročila in da ni bila pijana, kot so navajali bosanski viri /.../

Stran 3

(29. oktober 2008)

ZGLED 2:

Policista kap v lovu na lopova

Med zasledovanjem vlomilca, ki je vdrl v gostinski lokah na Škofijah in potem zbežal, je komaj 27-letnemu policistu Mitji Capudru, sicer doma s Ptuj, nenadoma odpovedalo srce – Kolega ga je poskušal oživeti, poklical je tudi pomoč in kljub temu da je bila ta hitra, je Mitja umrl /.../

Stran 3

(7. januar 2009)

Med avtomatizmi sem si izbrala tri, ki sem jih natančneje raziskala z referenčnim korpusom Fida PLUS⁴. Iskalne pogoje sem vpisala v podkorpusu dnevno časopisje. Analizo sem povzela po zgledu v Logar (2008).

Ugotovila sem, da se je zveza SLIŠATI_JE v podkorpusu pojavila v obsegu 159 pojavitev, npr.:

⁴ Korpus FidaPLUS prinaša (za enkrat le pisna) besedila, s katerimi se govorniki slovenščine predvidoma najpogosteje srečujemo: časopisno ter revijalno gradivo, strokovno literaturo ter leposlovje, besedilni drobiž itd. (informacije o gradivu, zajetem v korpusu, so na internetnih straneh www.fidaplus.net).

- *V Beogradu je znova zavladał strah pred posredovanjem Nata. **Slišati je** neuradne vesti, da bi se to lahko zgodilo že*
- *že v nekoliko večji, vsebinsko skrbno koncipirani knjigarni. **Slišati je**, da bo prav ljubljanska knjigarna Konzorcij kmalu postala s*
- *spregovoril o preozkem spremljevalnem štabu, težavah na strelišču, **slišati je** bilo tudi o ponudbah iz drugih taborov za naš serviserski*

Zveza KOT//#3NAVAJATI se je v podkorpusu pojavila v obsegu 1086 ponovitev, npr.:

- ***Kot še navajajo** na Ljubljanski borzi, je minimalna količina za trgovanje en*
- ***Kot člani komisije namreč v sklepu navajajo**, je zahteva po skrbnem pregledu poslovanja (due dilligence*
- *d.o.o. nimajo javne veljave. **Kot v sporočilu za javnost navaja Horvat, IBN d.o.o.** z Zveza PO*

Zveza PO_POROČANJU se je v podkorpusu pojavila v obsegu 771 ponovitev, npr.:

- *Gospodarski strokovnjaki iz Bele hiše so o poročilu IMF **po poročanju** medijev dejali, da le zbuja paniko. Ameriški finančni*
- *katerem bodo sodelovali visoki izraelski in palestinski predstavniki. **Po poročanju** tujih tiskovnih agencij je Zinni s svojim drugim obiskom zadovoljen*
- ***Po poročanju** Washington Posta so pakistanske oborožene sile ujele in predale Američanom*

➤ **ŽURNAL24**

Tudi v Žurnalu24 sem najprej poiskala stavčne avtomatizme.

- *in neuradnih informacij, ki krožijo v javnosti (2. marec 2010)*
- *Neuradno (1. marec 2010)*
- *smo neuradno izvedeli (1. marec 2010)*
- *je povedal naš vir (1. marec 2010)*
- *so nam potrdili pri (1. marec 2010)*
- *To so nam potrdili (9. november 2010)*
- *ko smo v Žurnalu24 razkrili (9. november 2010)*

Tudi avtomatizme, ki sem jih našla v Žurnalu24, sem preverila še v referenčnem korpusu FidaPLUS.

Besedna zveza #1NEURADEN_#1INFORMACIJA se je v podkorpusu pojavila v obsegu 328 ponovitev, npr.:

- *Po **neuradnih informacijah** se je Prodi pred glasovanjem v saboru po telefonu pogovarjal*
- *še niso pogovarjali v DeSUS in SMS, a po **neuradnih informacijah** iz teh strank se Ruplu obeta tudi nekaj glasov njihovih*
- *ministrstvo se je zavzemalo za izplačilo višje dividende, po **neuradnih informacijah** naj bi vztrajalo pri še enkrat višji dividendi od tiste*

Besedna zveza SO_NAM_POTRDILI se je v podkorpusu pojavila v obsegu 125 ponovitev, npr.:

- *Na inšpektoratu za okolje in prostor **so nam potrdili**, da so lansko poletje res prejeli prijavo tamkajšnjih stanovalcev*
- *, kaj se dogaja. Na avtobusni postaji v Mariboru **so nam potrdili**, da je zadnji silvestrski avtobus za Ljubljano res odpeljal*
- *Na slovenski policiji **so nam potrdili**, da bodo slovenski in italijanski policisti čez šest dni*

Glagol *razkriti* v obliki RAZKRIVAMO se je v podkorpusu pojavil v obsegu 333 ponovitev, npr.:

- *smo obširneje poročali že v soboto in včeraj. Tokrat **razkrivamo** nova ozadja dogajanja.*
- *najuspešnejših brazilskih igralk, Carolina Dieckmann, pa vam tokrat **razkrivamo** mi.*
- *Schumi znova zmagal. Zakaj odpoveduje Mercedesov motor? **Razkrivamo.***

Med nestavčnimi avtomatizmi sem našla le številke na prvih straneh članka z naslovne strani, ki pomagajo pri orientiranju po časopisnih straneh.

ZGLED 1:

Dolenec zapustil razpadajoči hotel

Hotel Zlatorog. Od oktobra je najemnik štajerski podjetnik Božo Šoster.

4

(4. november 2010)

ZGLED 2:

Energija za slalomsko zlato

VeleTina. »Energije imam še veliko,« je povedala po včerajšnjem srebru.

26, 27

(26. februar 2010)

6.2.2 Aktualizmi

1. LOČILA V NASLOVIH

Po Korošcu (1998, 18) imajo ločila v naslovih najnižjo stopnjo na lestvici aktualizmov, predvsem to velja za klicaj in vprašaj.

➤ SLOVENSKE NOVICE

V desetih številkah sem po pregledanih 30 naslovnih besedil našla le tri naslove z vprašajem in pet podnaslovov z vprašajem, s klicaji pa niti enega, kar potrjuje nizko stopnjo aktualnosti rabe ločil v naslovih.

NASLOVI:

- *S sekiro nad mamo in očeta?* (20. september 2008)
- *Afera Vodušek – kaj je resnica?* (29. oktober 2008)
- *So Đuzija ubili zaradi denarja?* (15. januar 2009)

PODNASLOVI:

- *Silobran?*
- *Komu koristi molk?* (5. september 2008)
- *Je bila past v peči?* (8. september 2008)
- *Morilec hlinil nezavest?* (20. september 2008)
- *Testa ni bilo?* (29. oktober 2008)

➤ ŽURNAL24

V analiziranih prispevkih sem našla pet naslovov z ločili, in sicer tri z vprašajem in dva s klicajem, ter tri podnaslove – dva z vprašajem in enega s klicajem.

NASLOVI:

- *Nič ali pet kolajn?* (11. februar 2010)
- *Kaj pa varnost, gospodje?* (24. februar 2010)
- *Pozor, tega še ni konec!* (26. februar 2010)
- *Kje in kaj je Soči?* (26. februar 2010)
- *»Politiki, nas je več!«* (14. september 2010)

PODNASLOV:

- *»Plačali bi, da bi igrali!«* (2. marec 2010)
- *Ali nam tudi resnično življenje izvabi solze ali se raje obrnemo stran?* (2. marec 2010)
- *Zakaj ne tudi vprašanj, za koga vse so delali na črno?* (4. november 2010)

2. ZASTRTI NASLOVI

»Zastrti naslovi so v bistvu neuspeli naslovi, nastali zaradi napačne uporabe jezikovnih sredstev. « (Korošec 1998, 149.) Korošec zastrte naslove delo na hiperbolične (med naslovom in besedilom je vsebinska povezava) in na prazne (med naslovom in besedilom ni vsebinske povezave). (Korošec 1998, 149 – 156). Zastrtih naslovov nisem našla.

3. V SSKJ ZAZNAMOVANE BESEDE

Med aktualizme sodijo tudi besede, ki imajo v SSKJ različne normativne kvalifikatorje.

Gre za:

- a) Ekspresivne oz. stilne kvalifikatorje. Sem sodijo besede, ki imajo v SSKJ kvalifikatorje: ekspresivno, evfemizem, ironično, ljubkovalno, nizko, šaljivo in vulgarno.
- b) Kvalifikatorje funkcijske in socialne zvrsti. Tu so kvalifikatorji biblijsko, knjižno, pesniško, publicistično ter pogovorno, nižje pogovorno, žargonsko in narečno.
- c) Časovno-frekvenčne kvalifikatorje. Sem sodijo besede, ki so v SSKJ označene s starinsko, zastarelo, redko, raba peša in raba narašča.

➤ SLOVENSKE NOVICE

Največ besed, ki so že v SSKJ označene z enim ali več normativnimi kvalifikatorji, se je pri analizi pojavilo v komentarjih in kolumnah.

a) Ekspresivni oz. stilni kvalifikatorji:

- *ampak srednjeveškim mogočnejšem, petičnim mecenom) lahko* (18. september 2008), ekspresivno
- *Učenjaki se na svojih poteh k prazáčetku srečujejo s pojavi* (20. september 2008) ekspresivno
- *Záčela se je kalvarija nekdanjega taksista, čez desetletje pa se je obrnila v boj s sodnimi mlini na veter* (6. januar 2009), ekspresivno
- *Z Dragico sta bila pravi dobričini* (18. september 2008), ekspresivno
- *To je očitno pokazal pajdašem in morda* (15. januar 2009), slabšalno

b) Funkcijskozvrstni:

- *Učenjaki se na svojih poteh k prazáčetku srečujejo s pojavi* (20. september 2008) knjižno

Socialnozvrstni:

- *Razkrivamo imena 23 zašpecanih paznikov* (5. september 2008), žargonsko

➤ ŽURNAL24

Tudi tu se je največ besed, ki imajo v SSKJ katerega od normativnih kvalifikatorjev, pojavilo v komentarjih in kolumnah. Kvalifikatorje sem tako ponovno razdelila na:

a) Ekspresivni oz. stilni kvalifikatorji:

- *Skakalci bi lahko štrene mešali tudi na* (11. februar 2010), ekspresivno
- *eno najbolj kmetavzarskih oprav, kar sem jih* (24. februar 2010), slabšalno
- *»Aja, to je prišlo od tam, kjer žurirajo mogotci!«* (26. februar 2010), ekspresivno
- *je zdaj postal simbol gigantizma, ki vse bolj* (26. februar 2010), ekspresivno
- *Vsi »dedci« marljive mame Slovenije* (14. september 2010), ekspresivno
- *Dovolj imam teh domačih dedcev* (14. september 2010), ekspresivno

- *da je Bruselj velik **nakladač*** (14. september 2010), ekspresivno

b) Funkcijskozvrstni:

- *od Slovencev zagotovo **ovenčal** z njo* (11. februar 2010), knjižno
- ***Olimpizem*** (11. februar 2010), knjižno
- ***Okej**, zadeva z bulmastifi je res pasja* (11. februar 2010), žargonsko, metafora
- ***nakar** je kolega ugotovil, da* (24. februar 2010), knjižno

Socialnozvrstni:

- *in njen **imidž** zajema tudi to* (24. februar 2010), žargonsko
- *»Aja, to je prišlo od tam, kjer **žurirajo** mogotci!«* (26. februar 2010), žargonsko
- ***mularija** potrebuje še veliko več* (2. marec 2010), pogovorno
- *On naj bi z očetovsko roko spravil v red podivjano **mularijo*** (14. september 2010), pogovorno
- *je ustvarila **imidž** pogoltne in pokvarjene države* (4. november 2010), žargonsko

Besed, ki so v SSKJ označene kot starinske ali zastarele, v prispevkih Slovenskih novic in Žurnala24 nisem našla. Prav tako nisem našla nizkih besed in vulgarizmov.

4. NEOLOGIZMI

»V sklopu delnih ponovnih pojavitev se pripeti, da nastop enega izraza omogoča drugemu, da je redke ali čisto nov« (Beaugrande in ostali v Pokrajac 2009, 14).

Z besedo neologizem označujemo vsako novo besedo. O neologizmih piše tudi Logarjeva (2004). Nove lekseme je razdelila na:

- lekseme, ki zapolnjujejo poimenovalno praznino in so nujni za celovito funkcioniranje jezika; kmalu po pojavitvi običajno postanejo nevtralni;
- lekseme, ki (samo) drugotno in drugače poimenujejo nekaj, kar je že poimenovano, in kot taki so stilno zaznamovani.

V diplomskem delu me je zanimala predvsem druga skupina, pri čemer sem kot neologizme razumela vse besede, ki jih v SSKJ še ni. V prvo skupino, to je v skupino danes v rabi že uveljavljenih besed, sodijo primeri kot:

- *veljal za navadnega...**geja*** (24. februar 2010)

- **Šovbiznis** (5. september 2008)
- *zabavnjaki, **metalci, rockerji, jazzisti in drugi*** (14. september 2010)
- ***raper** in član stranke Zares.* (14. september 2010)

V drugo skupino sem po lastni oceni, da gre za stilno zaznamovane neologizme, uvrstila:

- *Med poskusi na **veletrkalniku** v Cernu bodo* (20. september 2008)
- **Bilibili** vodica (20. september 2008)
- *V moji mladosti, še **predinformbirojevski** Jugoslaviji* (20. september 2008)
- *še **auspuha** od patrije ne* (20. september 2008)
- **Erjavčevanje** (25. september 2008)
- *na črno pa **bivakarijo** kar v prestolnici* (6. januar 2009)
- *ter ekipe **prehospitalne** enote* (7. januar 2009)
- *prav to **predalčkanje** pornografsko* (7. januar 2009)
- *Da je bilo tako uradno **poknjiženo**, nam je* (15. januar 2009)
- *Še več: posameznim ministr(stv)om bom po novem pri sprejemanju kadrovskih odločitev v veliko pomoč Kadrovsko-akreditacijski svet (Kas), lahko pa se celo zgodi, da bo vlada ustanovila še nekaj **kasov** za* (15. januar 2009)
- *ki ga vztrajno napovedujejo **svetomrzci*** (15. januar 2009)
- *Pojav je **eskaliral**.* (18. februar 2010)
- *da tudi medijski nastopi **nefiktivnih** istospolno* (24. februar 2010)
- *o še nedavno **tabutemah*** (24. februar 2010)
- **VeleTina** (26. februar 2010)
- **Profiter** (26. februar 2010)
- *Ker je rak še vedno **tabutema*** (1. marec 2010)
- *na **brifingu** za novinarje dejal* (14. september 2010)
- *Tiha zmaga »**netajkuna**«* (25. oktober 2010)
- *da policija ni začela **protipedofilske** akcije* (4. november 2010)
- *hodili tudi slovenski **gasterbajterji*** (4. november 2010)

5. FRAZEMI

O frazemih (oz. frazeologemih) je v slovenskem jezikoslovju zlasti pisala Kržišnikova. Analizirala jih je tudi v časopisih. »Frazeologemi so v časopisju uporabljeni v svoji izhodiščni podobi (obliki in pomenu), kot prenovitve, razmeroma pogosto pa tudi napačna raba njihove oblike (pogosteje) in pomena (redko)« (Kržišnik 1991).

Kržišnikova ugotavlja, da so frazemi ekspresivna jezikovna sredstva in da izražajo subjektivno razmerje. Avtorica je proučevala pojavljanje frazemov v časopisih v treh različnih časovnih obdobjih: od 10. do 16. maja 1948 (prehod v socialistično družbeno ureditev po drugi svetovni vojni); od 4. do 9. marca 1991 (čas osamosvajanja Slovenije) in od 27. marca do 1. aprila 1995. Ugotovila je, da se frazemi najbolj pogosto pojavljajo v časopisnih prispevkih s politično tematiko ter da so frazemi pravzaprav bivše metafore in metonimije, ki so uporabljene v »vsakdanjem« jeziku. Frazemi so lahko celo sredstvo manipulacije, predvsem če upoštevamo vlogo časopisa kot oblikovalca javnega mnenja (Kržišnik 1991). Sodeč po njenih analizah, imajo frazemi pri izražanju razmerja do upovedanega v nasprotju z metonimijo in metaforo še to posebnost, da izražajo »subjektivno razmerje, ki je rezultat kolektivnega doživljanja pojavnosti, medtem ko je to razmerje pri ustvarjalni metafori ali metonimiji individualno subjektivno« (Kržišnik 1991, 90).

➤ SLOVENSKE NOVICE

V analiziranih prispevkih sem našla veliko frazemov.

- *gospodje predsedniku **stresajo puhlice** o blaginji za vse* (5. september 2008)
- *incident, ki se je te dni zgodil v štajerski prestolnici, **ni od muh*** (5. september 2008)
- *vendar tej **jari kači še ni videti konca*** (5. september 2008)
- *direktor uprave za izvrševanje kazenskih sankcij (UIKS), **denimo, se je zavil v molk** in* (5. september 2008)
- *in zagatami, s kakršnimi so si **belili glave** alkimisti* (18. september 2008)
- *so pa tudi tako očitne, da se **kadi iz njih do neba*** (18. september 2008)
- *Šale so kot ljudske pesmi, **gredo od ust do ust*** (20. september 2008)
- *ko so **ga** policisti **privili** malce trdneje* (25. september 2008)
- *se je sarajevsko tožilstvo zadnje dni **ovilo v molk*** (29. oktober 2008)
- *Kradli so, mnogi so **imeli dolge prste*** (6. januar 2009)
- *Prilepljen del pa se je **držal kot klop*** (6. januar 2009)
- *Da **mu gori za petami** je zaslutil vlomilec* (7. januar 2009)
- *naj bi **jim padel v roke** tudi osumljeni vlomilec* (7. januar 2009)
- *Zaman so bili vsi poskusi oživljanja **moža v modrem*** (7. januar 2009)
- *Zato si zdaj naftarji **rešujejo kožo** z nižanjem cen* (12. januar 2009)
- *so bili vsi gosti prepričani, da so **iz trte izvite govorice*** (15. januar 2009)

– *uspeva kolikor toliko sprotno preskakovati **polena, ki si jih sama sebi meče pod noge*** (15. januar 2009)

➤ **ŽURNAL24**

Tudi v Žurnalu24 sem naletela na nekaj frazemov, vendar veliko manj kot v Slovenskih novicah.

- *Tini Maze **so odprta vrata do prve olimpijske*** (11. februar 2010)
- ***Kapo dol*** (18. februar 2010)
- *»Je **bilo kaj grenkega priokusa, ker se je zlata kolajna*** (26. februar 2010)
- ***da odkrivanje tople vode skoraj vedno naleti na hladen odziv*** (26. februar 2010)
- ***ki morajo vsak cent obrniti dvakrat, preden ga porabijo*** (2. marec 2010)
- ***je le voda na mlin delodajalcev*** (2. marec 2010)
- ***Petre in Tine, dveh deklet od hudiča*** (2. marec 2010)
- ***Razveza ni potekala mirno, stari je kazal zobe in grozil na vse pretege*** (14. september 2010)
- ***Rdeča nit njune politike je*** (25. oktober 2010)
- ***da je tandem Kosor-Pahor nekoliko pošla sapa*** (25. oktober 2010)
- ***preiskava pedofilskega omrežja ni od včeraj*** (4. november 2010)
- ***da bi poslal Pahorjevo politiko k vragu*** (4. november 2010)
- ***se tudi doma večini obrača želodec*** (4. november 2010)
- ***mi pa se bomo obrisali pod nosom***« (4. november 2010)

6. OBNOVITVE IN PONOVIITVE KLIŠEJEV (FRAZEMOV) IN VZORCEV

Med aktualizme Korošec uvršča tudi obnovitve in ponovitve stalnih zvez. »Obnovitve so vrste aktualizacije v časopisnih naslovih. Pri delanju aktualiziranih naslovov so obnovitve nekoliko redkeje zastopane od metafor in metonimij, po učinkovitosti v naslovu pa zlasti metaforo daleč prekašajo« (Korošec 1998, 124). Glede na izbiro jezikovnih sredstev se obnovitve delijo na obnovitve klišejev in obnovitve vzorcev, enako tudi ponovitve (tudi dalje povzeto po Korošču 1998, 125–139):

- **Obnovitev klišeja (frazema):** Obnovljenim reklom, rečenicam, pregovorom itd. se v naslovih ne spremeni njihova narava in prvotna vloga, tj. določeno prvino iz resničnosti poimenovati frazeologemsko. Obnovitve klišejev so tako produkt poimenovanega procesa in imajo poimenovano funkcijo. Medtem ko gre pri obnovitvi vzorcev za označevanje ene same (konkretne) okoliščine in samo skupaj z njo ima informativno vrednost. Pri obnovitvi vzorcev gre torej za opis in ne poimenovanje.

Frazeologemi v obnovljenih klišejih so kot sestavina slovenskega besednega zaklada splošno znani. Podobno je pri vzorcih, tudi tu učinkujejo le tisti, ki so dovolj razširjeni. Obnovljeni vzorec ima še eno važno značilnost: med vsebino, ki jo je naslavljala prvotno, in vsebino, ki jo naslavlja kot obnovljeni vzorec, ni podobnosti oziroma ta ni nujna (Korošec 1998, 124–125).

- Ponovitev klišeja (frazema): gre zgolj za ponovitev frazema, ki v ničemer ni spremenjen (torej npr. nima novih ali izpuščenih prvin).
- Obnovitev vzorca: sem sodijo besedne zveze, ki so prvotno že znani naslovi, reki ipd. Obnovitev se izvede tako, da se spremeni ena, dve ali več tipičnih sestavin naslova ali reka, in sicer oblikoslovno, besedno, skladijsko ali pomenoslovno, najpogosteje pa s kombinacijo dveh izmed naštetih.
- Ponovitev vzorca: gre zgolj za ponovitev znanega reka, naslova ipd., ki v ničemer ni spremenjen (torej npr. nima novih ali izpuščenih prvin).

Obnovitve (oz. prenovitve) frazemov je obravnavala tudi Kržišnikova (1987). Razdelila jih je v več skupin (primeri so njeni):

- kvaziprenovitve oz. lažne prenovitve kot npr. *dan in noč* (namesto *noč in dan*)
- prenovitve, kjer se lahko nadomešča eden od dveh (ali več) leksikalnih predmetnopomenskih morfemov: *švabobranec* je prenovitev iz *domobranec*
- prenovitve na ravnini besedila npr. *Marija Magdalena, pokaži mi kolena, če hočeš moja bit, mi pokaži še ramena* (namesto: *Marija Magdalena, pokaži mi kolena, če hočeš moja bit, pokaži mi še rit.*)

➤ SLOVENSKE NOVICE

V Slovenskih novicah sem našla eno obnovitev vzorca v naslovu in eno obnovitev klišeja (frazema) ter eno ponovitev frazema.

OBNOVITEV VZORCA

- *Umrli, čakajoč na milijon evrov* (6. januar 2009, 1) (< iz naslova knjige Samuela Becketta *Čakajoč na Godota*)

OBNOVITEV KLIŠEJA

- *ko naj bi si Slovenci belili buče s tem, kako naj* (5. september 2008) (< iz frazema *beliti si glavo*)

➤ ŽURNAL24

V vzorcu sem našla eno obnovitev vzorca in dve ponovitvi frazema.

OBNOVITEV VZROCA

- *Povratek odpisanih* (25. oktober 2010) (< Vrnitev odpisanih je bila zelo priljubljena jugoslovanska televizijska serija, posneta v sedemdesetih letih, po kateri je bil kasneje posnet tudi istoimenski celovečerni film)

PONOVITEV FRAZEMA

- *Vladni »kruha in iger« za ljudi, ki se delajo raje norca* (11. februar 2010) (< kruha in iger)
- *Luč na koncu Gursovega predora* (14. september 2010) (< luč na koncu predora)

7. PRIMERA ALI KOMPARACIJA

Kmecl (1996, 108) primero opredeljuje kot »pomenski prenos, ki je lahko uresničen kar se da razumsko in natančno in pregledno«. Kmecl piše, da je primera ali komparacija natančna označitev podobnosti med dvema rečema (analogija), ki vzpostavi med dvema sicer pomensko tujima besedama enkratno in posebno pomensko sorodstvo.

Našla sem tri primere oz. komparacije v Žurnalu24, v Slovenskih novicah pa ne.

- *je dejala Petra Majdič, je to tako, kot če narediš vse za popoln poročni dan, potem pa dežuje* (11. februar 2010)
- *Če gledamo na položaj kot na potapljanje ladjic, je na srednji rok LDS tarča obeh.* (18. februar 2010)
- *Ceste kot švicarski sir* (24. februar 2010)

8. METAFORE

V analiziranih prispevkih v obeh tabloidih je bilo prisotnih zelo veliko slovarskih metafor, vendar zato sem bila sama bolj pozorna na stilno bolj učinkovite individualne metafore. Kmecl opredeljuje metaforo kot preneseni, predrugačeni, nenavadni pomen kakšne besede (Kmecl 1996, 116).

➤ SLOVENSKE NOVICE

- *Pojoča kuhinja* (18. september 2008)
- *Spet pojoča kuhinja* (18. september 2008)
- *da gre za zakulisno kuhinjo na vseh področjih* (18. september 2008)

- *Včasih se **kuhinje »skuhajo«** zaradi užaljenosti* (18. september 2008)
- *Morda jim bo uspelo, lahko pa **Šopek maka ovene*** (18. september 2008)
- **Borzni prepih** (12. januar 2009)
- *Glavnico pri tej banki kupljenih delnic mi je že dvotretjinsko **odpihnil borzni prepih***, (12. januar 2009)
- *kajti v svetovnem **denarnem prepihu** ni več varnega koticčka, saj* (12. januar 2009)
- *pa je resno zamajalo svetovni denarni trg in **odpihnilo** tudi bančni privatizacijski »čudež« KBM v režiji nekdanjega finančnega ministra Bajuka. In odpihnilo bo še koga* (12. januar 2009)

➤ **ŽURNAL24**

Podobno kot v ostalih treh časnikih je bilo tudi v Žurnal24 prisotnih veliko slovarskih metafor; izločila sem le individualne:

- *V kateri **kovačnici strateških idej** so si zamislili vse te trapaste izjave, s katerimi javnost segreva minister Franc Križanič?* (11. februar 2010)
- *prehodila je **pot od pekla do nebes*** (18. februar 2010)
- *je **rana, ki se je zarezala v družbo*** (18. februar 2010)
- *Bulmastifi so pustili **rane**, ki jih bo težje zaceliti od abstraktnih političnih mešetarjenj* (18. februar 2010)
- *Salomejin tour **na krilih** nove kmečke slave* (24. februar 2010)
- *Obsežna gradbena dela zaradi **denarne suše** potekajo počasi* (26. februar 2010)
- ***zimskih olimpijskih iger...** ves čas obljublja prav **njihovo »hujšanje.«*** (26. februar 2010)
- ***Kar smo skuhami, pa pojemo** – narodno-zabavni ansambel in Kalamare. Sicer **malo postane**, a še najbolj slovenske doslej* (26. februar 2010)
- *po vzoru Lojzeta Slaka in Big Foot Mame na Emo **zvelkli še postane Kalamare*** (26. februar 2010)
- *Za 300 tisoč evrov **ubijanje pravljice*** (2. marec 2010)
- *Vsi »dedci« **marljive mame Slovenije*** (14. september 2010)
- ***Marljiva mama Slovenija** se je po dolgih letih zakona ločila od **zapravljivega in nasilnega očeta Beograda*** (14. september 2010)
- *obljublja reorganizacijo občinske uprave, **prevetritev** obstoječih projektov* (25. oktober 2010)

- *Slovenci bodo za nastop na svetovno prvenstvo **grizli do konca** (9. november 2010)*

6.2 Resni tisk: *Dnevnik in Delo*

6.2.1 Avtomatizmi

➤ **DNEVNIK**

V Dnevniku sem prav tako iskala stavčne avtomatizme, vendar jih je bilo malo.

- *Spomnimo, gre za zamrznitev (29. september 2010)*
- *Razkrivamo (8. oktober 2010)*
- *Vse kaže (7. oktober 2010)*
- *je odločanje o njem po naših informacijah blokiral (7. oktober 2010)*
- *Kot smo izvedeli (7. oktober 2010)*
- *Toda na dan prihajajo podrobnosti (8. oktober 2010)*
- *Pričakovati je (30. september 2010)*

Tudi tu sem nekatere stavčne avtomatizme preverila z referenčnim korpusom FidaPLUS. Zveza KOT_KAŽE se je pojavila v obsegu 4685 ponovitev, npr.:

- *kot (vsaj delno) univerzitetnem mestu pa, **kot kaže**, dobivajo že tudi prve jasnejše obrise, saj je*
- *in do nedavnega direktor mestne uprave, bo, **kot kaže**, prvi član LDS, ki bo moral zapustiti to*
- *v romanih zaživeli, lahko počiva v miru. **Kot kaže** Judovski zbornik njena želja, da bi sodobniki posvetili kaj*

Zveza JE_PRIČAKOVATI se je v korpusu pojavila v obsegu 526 ponovitev, npr.:

- *izredne seje na to temo, v vsakem primeru pa **je pričakovati** (zaradi predpisanih rokov), da bodo poslanci interpelacijo*
- *spremljanj uživalcev drog je mogoče načrtovati ukrepe. Naivno pa **je pričakovati**, da bo inštitut za varovanje zdravja, ki je*

– da je odbor za finance to dopolnilo soglasno podprl, **je pričakovati**, da ga bo sprejel tudi parlament, vendar to

Kot sem že zapisala, med značilne avtomatizme Korošec uvršča tudi pomagala pri orientiranju po straneh časopisa. Dnevnik ima na prvi strani napisan veliki naslov, sledi nepravilni sinopsis, pod njim pa številka strani, kjer je napisan celoten članek.

ZGLED 1:

Volilna kampanja brez drznosti

Strokovnjaki ocenjujejo, da kampanja pred lokalnimi volitvami ni postregla s čim posebej izstopajočim.

Meta Roglič

Ljubljana – Še štirje dnevi nas ločijo od lokalnih volitev in čeprav so ocene strokovnjakov glede intenzivnosti letošnje predvolilne kampanje nekoliko razlikujejo, so si dokaj enotni, da izstopajočih in domiselnih nagovorov volivcev (skoraj) ni prinesla. Političnemu sociologu dr. Matevžu Tomšiču se letošnja volilna kampanja ne zdi bolj intenzivna niti ostrejša, kot so bile dosedanje kampanje pred lokalnimi volitvami, Sociolog dr. Matej Makarovič ocenjuje, da kampanje za lokalne volitve že doslej niso bile posebno opazne, tokratna pa vsekakor sodi med manj opazne. /.../

Stran 2

(6. oktober 2010)

ZGLED 2:

Dramatično reševanje 33 čilskih rudarjev

Če bo reševanje tako kot včeraj potekalo brez zapletov, bi lahko bili že danes okoli poldneva rešeni vsi rudarji.

Santiago de Chile – Če bo šlo vse po sreči, se bo neverjetna zgodba 33 rudarjev iz Čila, ki so bili več kot dva meseca ujeti 700 metrov pod zemljo, kjer so preživljali pravo nočno moro, danes dopoldne srečno razpletla. Rudarji in z njim ves svet se veselijo s svojimi družinami, čestitke pa prihajajo z vsega sveta. /.../

Stran 2

(14. oktobra 2010)

➤ DELO

Tudi časnik Delo je postregel z nekaj stavčnimi avtomatizmi.

- *je bilo včeraj slišati med domačini (27. september 2010)*
- *včeraj za Delo zagotovil Borut Bantan (27. september 2010)*
- *Po besedah Silva Šrimfa, vodje regijske enote uprave za zaščito in reševanje (27. september 2010)*
- *Spomnimo (30. september 2010)*
- *Kakor je po včerajšnji seji vlade povedal (1. oktober 2010)*
- *Od našega dopisnika (4. oktober 2010)*
- *Kot smo neuradno izvedeli (5. oktober 2010)*
- *Informacijo je posredno potrdil (13. oktober 2010)*
- *je zato po naših informacijah že večkrat razpravljaj (13. oktober 2010)*

Tudi avtomatizme, ki sem jih našla v Delu, sem preverila še v referenčnem korpusu FidaPLUS.

Zveza PO_BESEDAH se je v podkorpusu pojavila v obsegu 764 ponovitev, npr.:

- *Skratka, zaupno poročilo je **po besedah** predsednika komisije takšno, da bi ga lahko brez kakršne*
- *Kaže pa, da je bojazen krajanov odveč. **Po besedah** dr. Milana Jazbeca, državnega sekretarja na ministrstvu za*
- ***Po besedah** predsednika nove tričlanske uprave družbe Aleša Nemca (v upravi*

Zveza KOT_JE_ZAGOTOVIL* se je v podkorpusu pojavila v obsegu 71 ponovitev, npr.:

- *kažejo, da si bo obrat s časom opomogel. **Kot je zagotovil** predsednik uprave Planike Milan Bajželj, bodo turniško Planiko v*
- *ko podjetje Dominvest - NSO gradiva še ni pripravilo. **Kot je zagotovil** Jože Zidar, bodo gradivo pripravili do seje. Če*
- *Manjše darilo bodo dobili vsi obiskovalci, ki bodo, **kot je zagotovila** Jerneja Štukelj, referentka pri Apelu, dokazali status dijaka*

Zveza NAM_JE_RAZKRIL* se je v podkorpusu pojavila v obsegu 44 ponovitev, npr.:

- *je bil letos le dvakrat v morski vodi. Nazadnje **nam je razkril** še eno zanimivo podrobnost: "Pravijo, da če*
- *beneški festival seveda ni bila lahka; več o tem **nam je razkrila** Nerina T. Kocjančič, vodja promocije in trženja pri*

– da nameravajo v kratkem uskladiti delniško knjigo. Tomaž Mencinger **nam je razkril** del razlogov za prijaznost in ustrežljivost zaposlenih, ki tičijo

Med nestavčnimi avtomatizmi sem našla le številke na prvih straneh članka z naslovne strani, ki pomagajo pri orientiranju po časopisnih straneh.

ZGLED 1:

Plaz Stogovce nad Lokavcem

Bojijo se dolgotrajnih padavin

Lokavec – *Potem ko se je pred tednom dni utrgal plaz Stogovce na pobočju Gore nad Lokavcem pri Ajdovščini in odnesel približno sedemsto metrov državne ceste Lokavec–Predmeja, so bili domačini upravičeno zaskrbljeni, kaj utegne prinesiti vnovično deževje. Dež je ta konec tedna sicer povzročil močnejše drsenje plazu, vendar razmere niso bile kritične. /.../*

4

(27. september 2010)

ZGLED 2:

Različni razlogi za protest

Stavka tudi v energetiki

Ljubljana – *Generalno stavko 8000 zaposlenih v energetiki, od rudarstva, proizvodnje elektrike do elektrodistribucij, bodo danes napovedali tudi v Sindikatu delavcev dejavnosti energetike Slovenije. Stavka se bo predvidoma začela 14. oktobra, stopnjevala pa naj bi se celo do odklopov elektrike. /.../*

3

(5. oktober 2010)

6.2.2 Aktualizmi

1. LOČILA V NASLOVIH

V analiziranih prispevkih sem našla dva podnaslova z ločili, in sicer v Delu (v Dnevniku tovrstnih naslovov ni bilo) in en nadnaslov, prav tako v Delu. Podnaslova sta bila vprašanja; naslovnih sklopov s klicaji ni bilo, kar ponovno kaže na njihovo nizko stopnjo aktualizacije.

PODNASLOVI:

- *Ukrepi v zdravstvu v škodo bolnikov?* (13. oktober 2010)
- *Sem slab, ker zdravim otroke in imam izgubo?* (13. oktober 2010)

NADNASLOVI:

- *Še en stečaj?* (28. september 2010)

2. ZASTRTI NASLOVI

Zastrtih naslovov nisem našla.

3. V SSKJ ZAZNAMOVANE BESEDE

➤ DNEVNIK

Največ besed, ki so že v SSKJ označene z enim ali več normativnimi kvalifikatorji, se je pri analizi pojavilo v komentarjih in kolumnah.

a) Ekspresivni oz. stilni kvalifikatorji:

- *Stvari so se **prekucnile** na glavo* (1. oktober 2010), ekspresivno
- *da po eni strani legitimira **mizerijo*** (1. oktober 2010), ekspresivno
- *Predsodek **plebsa** in dela kognitivne elite* (6. oktober 2010), ekspresivno
- *da se družbene skupine osvobodijo **gigantskih** energij* (8. oktober 2010), ekspresivno
- *in na ulici zaigrajo za kakšen **fičnik*** (12. oktober), ekspresivno
- ***Pofrizirano** zdravstvo* (13. oktober 2010), ekspresivno
- *Ta bodo, kot se zanje spodobi, lepo **pofrizirano*** (13. oktober 2010), ekspresivno

b) Funkcijskozvrstni:

Teh v analiziranih prispevkih nisem našla.

Socialnozvrstni:

- *Kaj bomo rekli vojaku, ki bo izpraznil šaržer v nekoga* (30. september 2010), žargonsko
- *Vlada žvenketa z napol praznim šparovčkom* (1. oktober 2010), nižje pogovorno
- *da po eni strani legitimira mizerijo* (1. oktober 2010), pogovorno
- *končno so ti »zarukani«* Američani naredili nekaj, kar bi se (6. oktober 2010), nižje pogovorno
- *Lahko si za kosilo privoščimo »dunajca in kremšnito«*, čeprav (8. oktober 2010), nižje pogovorno
- *kolegialno in vulgarno izpljuvava vse, kar se nama je* (8. oktober 2010), nižje pogovorno

➤ DELO

Tudi tu se je največ besed, ki imajo v SSKJ katerega od normativnih kvalifikatorjev, pojavilo v komentarjih in kolumnah. Kvalifikatorje sem tako ponovno razdelila na:

a) Ekspresivni oz. stilni kvalifikatorji:

- *Takrat so bile lumparije z ene in druge strani Tibere prepletene, kdo ve, kako je danes* (27. september 2010), slabšalno
- *Zmagujeta politično pravljicarstvo in lumparija* (27. september 2010), slabšalno
- *Kalvarija številnih poplavljenih družin potrjuje védenje* (27. september 2010), ekspresivno
- *Pisuni, ki smo tako ali tako zmeraj na razpolago* (29. september 2010), slabšalno
- *so bili okrcani kriminalisti* (29. september 2010), ekspresivno
- *ali je finskega orožarskega giganta »na kolena«* res spravil (29. september 2010), ekspresivno
- *da zahteva Berlaymonta za pospešeno klestenje proračunskih* (30. september 2010), ekspresivno
- *Tisoč krofov so pohrustali v manj kot dveh urah* (2. oktober 2010), ekspresivno
- *Bodo torej naši študenti postali »zaplankani«* (2. oktober 2010), slabšalno

- *Kritiki, kakršen je nekdanji vodja nemške diplomacije Joschka Fischer, **bentijo*** (4. oktober 2010), ekspresivno
- *»**Bedak**, mar ne vidiš, da na nebu ni ničesar?«* (5. oktober 2010), ekspresivno
- *nad katerimi se Bruselj domnevno ni več **zmrdoval*** (13. oktober 2010), ekspresivno
- *ki so jo SŽ še spomladi hotele kar **pohopsati*** (13. oktober 2010), ekspresivno

b) Funkcijskozvrstni:

- *ali ji je zgolj dodelil status prve **konkubine*** (1. oktober 2010), knjižno
- *To je vsekakor **precedens**, kakršnega novinarji ne pomnimo* (13. oktober 2010), knjižno

Socialnozvrstni:

- *posnetek svojega pogovora z Ropom objavil na **nacionalki*** (30. september 2010), žargonsko
- *Namesto **komunalcev** vojaki pobirali smeti* (27. september 2010), žargonsko
- *kjer lahko najhitreje in največ **»pokasirajo«** za državno blagajno* (5. oktober 2010), pogovorno

Poleg neologizmov med časovne kvalifikatorje sodijo tudi besede, ki so v SSKJ označene kot starinske, arhaične, zastarele. Teh pri analizi Dela in Dnevnika nisem našla.

4. NEOLOGIZMI

Tudi pri analizi resnega tiska sem neologizme razdelila v dve skupini. V prvo skupino, to je v skupino danes v rabi že uveljavljenih (hkrati pa ne nujno stilno nevtralnih) besed, sodijo primeri kot:

- *z **udbomafijo** kot skupnim imenovalcem* (29. september 2010)
- *sistemov so se preko **udbomafije** res znašali nad ljudstvom* (29. september 2010)
- *Noče dovoliti, da bi po katastrofi v sosednji državi stvari urejali **talibi*** (27. september 2010)
- *Kljub novinarjevemu **neprofesionalizmu*** (30. september 2010)
- *v svoji karieri že pokazala veliko mero **neresnicoljubnosti*** (30. september 2010)
- ***Timing** skoraj ne bi mogel biti manj idealen* (1. oktober 2010)

- Na določenih točkah se škoda **multiplificira** (1. oktober 2010)
- posledice **dokapitalizacije** največje državne banke (1. oktober 2010)
- val **paneuropskega** upora proti kasnejšem upokojevanju (1. oktober 2010)
- kot v kakšnem **konfucijanskem** kraljestvu oblast prenaša z očeta na sina (1. oktober 2010)
- so se ti namreč pokazali za **preambiciozne** za finančne zmogljivosti (1. oktober 2010)
- da so nabirali informacije, ker nočejo izpustiti nobene **žurke** (2. oktober 2010)
- da so pri nas **bolonjo** marsikje razumeli predvsem kot priložnost (2. oktober 2010)
- obljubo o cenejših avtobusnih vozovnicah za **Neljubljance** (2. oktober 2010)
- Pravica do **beemveja** (4. oktober 2010)
- ki so spregledali v primanjkljaj zakamuflirane **vsenavzoče** sindikalne voditelje (4. oktober 2010)
- od rudarstva, proizvodnje elektrike do **elektrodistribucij**, bodo danes napovedali (5. oktober 2010)
- ki preiskuje ozadje izdajanja **brezplačnikov** (5. oktober 2010)
- **Viceguvernerka** Banke Slovenije Stanislava Zdravec Capriolo (6. oktober 2010)
- možno pa je tudi kakšno **dezinvestiranje** (6. oktober 2010)
- se je šaleškim energetskega načrtovalcem **timing** z napovedjo (7. oktober 2010)
- Ampak to je precej **irrelevantno** (9. oktober 2010)
- Kdo bo indentificiral **kolateralno** škodo, če ne (8. oktober 2010)
- ali pa so poslušali glasbo s svojih **ipodov** (12. oktober 2010)
- da je **nebulosa** izborna Janševa (13. oktober 2010)
- Žal ti »**slovencljani**« ne počivajo niti v času (14. oktober 2010)

V drugo skupino sem po lastni oceni, da gre za stilno zaznamovane besede, uvrstila:

- Tako je po ogledu **tisočkubične** gmote (27. september 2010)
- plazov poskrbeli, uredili tudi **odvodnjavanje** (27. september 2010)
- In celo takrat, ko so Kitajci predvsem racionalni **konfucijanci** (27. september 2010)
- se je odločil za **spodmik** države kot take (28. september 2010)
- je večina javnosti prvič slišala za tovrstni **ekoprevoz** (28. september 2010)
- temveč tudi za **meganaročilo** Pentagona (29. september 2010)

- ameriške **protidampinške** zakonodaje (29. september 2010)
- internetne **razmišljarije** in konec koncev tudi tožbe (29. september 2010)
- So balast, ki nastaja na **obpotju** dogodkov (29. september 2010)
- prišli iz **Goebelsovega novoreka** (29. september 2010)
- podobni ukrepi res delujejo protikrizno in ne **prokrizno**? (30. september 2010)
- Sporočilo je jasno, je sklenil prvi med **evrokrati** (30. september 2010)
- **Megademonstracije**, kakršnih Bruselj ni videl že skoraj desetletje (30. september 2010)
- Shod v prestolnici **evrokracije** je torej sprožila (30. september 2010)
- tam **hudourništvo** mora veljati za eksces (30. september 2010)
- ki naj bi bila v interesu obeh strank **zunajsodna** (30. september 2010)
- Medvedjeva podpirajo »modernizatorji«, Putina pa »**siloviki**« (30. september 2010)
- Morda je reformist, so za hip pomislili »**kimologi**« (1. oktober 2010)
- saj ima vsak od nas na ustnici izpisan **jamer** in stok, grimaso trpljenja (1. oktober 2010)
- Če še privolimo v **realpolitično** razlago, da mu tuji bankirji niso odprli vrat (1. oktober 2010)
- je včeraj poskrbela tudi bogata **stojnična** ponudba brošur (2. oktober 2010)
- še najbolj spominjalo na **zenbudistično** zgodbo (5. oktober 2010)
- je to še toliko bolj **vnebovpijoče** (6. oktober 2010)
- Prednost **kafkovskega** pristopa je v (7. oktober 2010)
- ki je vendarle zelo **protikitajsko** obarvano. (9. oktober 2010)
- Zgodovina bo primerno **sanitizirana** (9. oktober 2010)
- Če bo tak zakon sprejet, bo to simbolični cvet naše gnile **domačijnosti** in v notranjem (12. oktober 2010)
- iz infrastrukture prelivajo denar v **operaterstvo** (13. oktober 2010)
- bi lahko rekli »**slovenčeljskega**« (14. oktober 2010)

5. FRAZEMI

➤ DNEVNIK

- Piranski župan v Sloveniji **nima posebne teže**, pomorska šola kot upravljavec prav tako ne, ribe pa ponavadi molčijo (27. september 2010)

- *da tudi obvezna čelada ne bo zmanjšala **krvnega davka** med kolesarji* (28. september 2010)
- *v taktiki **toplo-hladno** do izpolnitve njihovih zahtev* (29. september 2010)
- *ki ga je bil ljubljanski šport potreben **kot puščava vode*** (29. september 2010)
- *nekateri Stožice slikajo kot **jamo brez dna**, drugi kot obljubljeni deželo* (29. september 2010)
- *so se **podali v negotovost** čez Karavanke* (29. september 2010)
- *da utegne **privijanje finančnih pip**, ki ga zahteva evropska komisija* (30. september 2010)
- *saj je Prijatelja kar malce **dvigovala s klopi*** (1. oktober 2010)
- *Vendar vlada **igra na drugo karto*** (1. oktober 2010)
- ***Jabolko spora** med njimi je prihodnja lastniška* (8. oktober 2010)
- *To bo **trd oreh**, saj jih zdaj ponekod sploh ni* (8. oktober 2010)
- *kar je pravzaprav **še ena zaušnica** tako vladnim kot opozicijskih strankam in še en razlog več, da si velikih slavospevov ne morejo peti* (12. oktober 2010)
- *z **odprtimi kartami** na mizi* (6. oktober 2010)
- *Zato je premagovanje »barvnega predsodka« **najtrši oreh*** (6. oktober 2010)
- *poleg tega, da so **mu** začasno **zavarovali hrbet**, so mu* (7. oktober 2010)
- *V tem obdobju se lahko politične **karte** morda **premešajo** na novo* (7. oktober 2010)
- *v **rdečih številkah** pa so tudi zdravstveni domovi* (9. oktober 2010)
- *Če bi civilni politiki, ki se jim rada **šibijo kolena**, ne skočili v hrbet vojskovodjem* (9. oktober 2010)
- ***Pod njegovo taktirko** so ameriška vojaška letala zmetala na tiste kraje štiri milijone ton bomb* (9. oktober 2010)
- *naj sistematično pobijejo vse, **kar leze in gre*** (9. oktober 2010)
- ***Nič dolžno in nič krivo** civilno prebivalstvo* (9. oktober 2010)
- *a je vedno ostala **trdna kot kamen*** (14. oktober 2010)
- ***Jeziček na tehtnici** pa je bilo sodelovanje z SDS* (14. oktober 2010)
- *Če se bodo bolnišnice **utapljale v izgubah*** (13. oktober 2010)
- *Če ne, **jih bo** še naprej dobivala s **palico**, vse dokler ne bo Azija našla boljšega*
- ***Vsi jo imamo na jeziku. Ali vsaj na koncu jezika. Pravno državo, namreč*** (6. oktober 2010)

➤ **DELO**

- *Ne le z **zvonjenjem po toči** in iskanjem pomoči v tujini* (27. september 2010)
- *turističnih zanimivosti, bi bil **ogelj v strehi*** (27. september 2010)
- *Ko je Fini odkril, da **ga je prijatelj potegnil za nos*** (27. september 2010)
- *se je vse **obrnilo na glavo**, svet je moral* (27. september 2010)
- ***Jabolko spora** so v zadnji etapi dvoboja* (27. september 2010)
- *Usekalo je **kot strela z jasnega*** (27. september 2010)
- *Pa je **udarilo prav po novem božjem bankirju*** (27. september 2010)
- *kako bodo zgodbo **pripeljali do uspešnega konca*** (27. september 2010)
- *Druga možnost je **igra s časom*** (27. september 2010)
- *če je tajfun Fanapi svojo **jezo najprej stresel nad Tajvanom*** (27. september 2010)
- *Usekalo je **kot strela z jasnega*** (27. september 2010)
- *Ali je prav, da javni uslužbenci stavkajo, ali bi morali molče **zategniti pasove?***
(28. september 2010)
- *da je **lahko volk sit in koza cela** (polne tribune brez izgredov in posledično polne tudi klubske blagajne)* (28. september 2010)
- *mogoče **prevaliti na pleča** lokalnih okrožij* (28. september 2010)
- *so govorile **modre glave** ob rojstvu samostojne Slovenije* (29. september 2010)
- *naj namesto **zategovanja pasu** raje preusmerijo javne izdatke* (30. september 2010)
- *Ko sta glavna protagonistita spora v javnosti **prala umazano perilo*** (30. september 2010)
- *A ob tem poletnem čiščenju so **pod preprogo** začasno **pometli** še marsikaj* (2. oktober 2010)
- *Po državnih mejah bodo stavkajoči **pokazali zobe** v osrednjih državnih ustanovah* (4. oktober 2010)
- *v obliki pomanjkanja politične volje in sposobnosti **prijeti bika za roge*** (4. oktober 2010)
- *ki je dolga leta **drgnil hlače** v klopih predstavniškega doma* (5. oktober 2010)
- *Res smo vsi v **istem čolnu*** (6. oktober 2010)
- *»Nobena juha se ne poje tako vroča, kakor se skuha,«* (6. oktober 2010)
- *da **gredo** vladi **dobro od rok** vsi ukrepi* (13. oktober 2010)
- ***Druga plat medalje** ima v Sloveniji izrazito bolj lokalno razsežnost* (13. oktober 2010)

- *Ker je v igri veliko denarja, je bil seveda interes* (13. oktober 2010)
- *so vedno **bile krvavi boj** za vrnitev pristojnosti* (13. oktober 2010)
- *utegnil razširiti, kakor **zanka okoli vratu*** (13. oktober 2010)

6. OBNOVITVE IN PONOVIKLIŠEJEV (FRAZEMOV) IN VZORCEV

Med aktualizme Korošec uvršča tudi obnovitve in ponovitve stalnih zvez.

➤ DNEVNIK

PONOVITEV VZORCA

- *čprav mu je bilo od začetka jasno, da je to **pravljica za lahko noč*** (29. september 2010)

OBNOVITEV KLIŠEJA (FRAZEMA)

- *Z izjemo Kitajske se svet, ki nam **pere in polni možgane*** (9. oktober 2010) (< frazemu *prati komu možgane* je dodana sestavina *in polniti*)

7. PRIMERA ALI KOMPARACIJA

Našla sem le eno primero oz. komparacijo, in sicer v Dnevniku.

- *utegnil razširiti, **kakor zanka okoli vratu*** (13. oktober 2010)

8. METAFORE

V analiziranih prispevkih v obeh tabloidih je bilo prisotnih zelo veliko slovarskih metafor, vendar sem bila bolj pozorna na stilno bolj učinkovite individualne metafore.

➤ DNEVNIK

- *Ljubljana je **infrastrukturno podhranjena** na več področjih* (29. september 2010)
- *skoraj dve leti **obilno »prehranjeval«** prav z njenim avtocestnim programom* (1. oktober 2010)
- *Šparovček poka po šivih in se navihano valja v lumparijah, prazna malha pa kljub stavki dela še veliko bolj rigorozno, natančno in korektno kot sicer* (1. oktober 2010)
- *ni uspelo **prepričati »sanjskega moštva«** domačih komercialnih izvoznih bank* (1. oktober 2010)

- *ki bi očitno moral **del libijskega kolača deliti** (1. oktober 2010)*
- *ki spuščajo **solidne doze izpuha** na krožnike gostov v restavracijah (6. oktober 2010)*
- *Postavi se namreč načelno vprašanje, ali je pregovorno »**črna**« provincialna **Slovenija** že dovolj zrela, da (6. oktober 2010)*
- *A za **črno Slovenijo** je bolj normalno in sprejemljivo, da (6. oktober 2010)*
- *bi jih slej ko prej **zasul plaz** obtoževanj o zlorabi (8. oktober 2010)*

➤ **DELO**

- *Predvsem pa so množici šolarjev in drugih ljubiteljev morja **odstirali tretjo dimenzijo zemeljske oble** oziroma slovenskega morja (27. september 2010)*
- *Finija pa zapletlo v **mrežo laži in poneverb** (27. september 2010)*
- *A če sodimo po sporočilih vladnih »**železnih**« pogajalk, Krebsove in Kamnarjeve (27. september 2010)*
- *In posledica **luknjanja** javnega sektorja bo prav ta (28. september 2010)*
- *Šiški, temveč v blišču novega stožiškega **lepotca?** (28. september 2010)*
- *Zorana Jankovića, **dežurnega športnega gasilca** v glavnem mestu (28. september 2010)*
- *kar je **večplastna katastrofa**, ne samo gospodarska, temveč tudi zdravstvena in ekološka, saj vozniki opravljajo potrebo kar ob cesti (29. september 2010)*
- ***Po prvem polčasu je rezultat 1 : 1**, končni izid, ko bosta razsodbo sporočili drugostopenjski arbitraži, bo najbrž znan konec prihodnjega leta ali leta 2012 (29. september 2010)*
- *da je njihov čezatlantski tekmeč dobil kar 21 milijard prepovedanih **finančnih injekcij** (29. september 2010)*
- *se lahko zgodi, da se gnev proti **rdeči mafiji** v nekom tako razpase, da sam, čeprav **prebarvan v čisto druge barve**, postane na las podoben tistim, proti katerim se izreka (29. september 2010)*
- *Novinar **je povozil** novinarsko etiko (30. september 2010)*
- *O tem, ali se bosta **ugašajoči in vzhajajoči imperij** v bližnji prihodnosti neizogibno spopadla (2. oktober 2010)*
- *kot da uvedejo neke vrste trgovinske sankcije proti »**veliki valutni manipulatorici**« (2. oktober 2010)*

- *temveč tudi obveznost, da se »seme domoljubja zaseje v srce vsakega posameznika«* (4. oktober 2010)
- ***Evropski pogled v nebo*** (5. oktober 2010)
- *Ko so evropski voditelji prisegli, da na obzorju 21. stoletja vidijo **močna azijska krila**, so jih udarile stavke in demonstracije* (5. oktober 2010)
- *Bo EU spoznala, da je »kakovost življenja« kljub vsemu odvisna od tega, **ali vidi gosi na nebu?*** (5. oktober 2010)
- *Z izbruhom globalne krize so sovpadale napovedi o »novi paradigmi«, ki bo svet, kot ga poznamo, **preusmerila v nove kolesnice*** (6. oktober 2010)
- *je mogoče videti, kako lahko pravna država celo malo **zaspi ali pade na izpitu ali dveh*** (6. oktober 2010)
- *zvezne pa niso hotele preveč **drezati v koroški osir**, in* (6. oktober 2010)
- *Poleg tega **koroški politični osir** po smrti deželnega glavarja Jörga Haiderja zdaj počasi res izgublja svoje vseavstrijske bodice* (6. oktober 2010)
- *Ker ameriška centralna banka (Fed) **zaliva** finančne trge s svežim denarjem* (13. oktober 2010)
- *Skrbno **tkejo mrežo intrig*** (14. oktober 2010)

7 ŠTEVILSKA PRIMERJAVA REZULTATOV ANALIZE

Po analizi je treba uporabo v analizi dobljenih jezikovnih sredstev (avtomatizmov in aktualizmov) primerjati še med obema vrstama tiska. Težko bo narediti natančno primerjavo v številkah, predvsem zato, ker rezultati ne bodo optimalni. Težava se pojavi zaradi dejstva, da ne kolumne, ne članki z naslovne strani in ne komentarji niso v vseh časnikih enako dolgi. Zato je v nadaljevanju prikazana statistika najdenih avtomatiziranih in aktualiziranih jezikovnih sredstev le zelo okviren optimalen pokazalnik tega, kje je česa več ali manj.

Če primerjamo dolžino **člankov z naslovne strani**, ki so bili vključeni v vzorec, potem vidimo, da tovrstni članki v Slovenskih novicah znašajo okoli 1000 besed, v Žurnal24 okoli 400, v Dnevniku okoli 800 in v Delu okoli 1700. Za vse časnike velja, da so se avtomatizmi pojavljali v člankih z naslovne strani. Pri analizi tabloidnega tiska je bilo tovrstnih sredstev 26, pri resnem tisku pa 16.

Aktualizirana jezikovna sredstva so se (razen vprašanjih in klicajnih naslovov) pojavljala v **kolumnah** in **komentarjih**. Kolumen ima v Slovenskih novicah nekaj več kot 300 besed, v Žurnal24 prav tako, v Dnevniku okoli 900 in v Delu okoli 500. Če pogledamo, koliko besed je uporabljenih v komentarjih, potem opazimo, da so prav tako prisotne precejšnje razlike v dolžini prispevkov. Slovenske novice imajo tako komentarje dolge okoli 250 besed, Žurnal24 podobno, Dnevnik okoli 750 in Delo okoli 400. Če primerjamo še število aktualizmov v kolumnah: v Slovenskih novicah sem jih našla med okoli pet, v Žurnal24 prav tako okoli pet, v Dnevniku približno deset in v Delu okoli pet. V komentarjih Slovenskih novic je bilo povprečno okoli pet aktualizmov, v Žurnal24 prav tako okoli pet, v Dnevniku približno deset ter v Delu okoli pet.

Ravno zaradi razlik v dolžini časopisnih prispevkov so tudi absolutne številke za primerjavo močno relativne, vseeno pa sem analizirana jezikovna sredstva preštela.

Če najprej pogledamo **avtomatizme**: avtomatizmov je bilo v tabloidnih časnikih 27, v resnem tisku pa 16.

Podatki o **aktualizmih** kažejo naslednjo sliko: naslovov z ločili je bilo tovrstnih aktualizmov pri tabloidnem tisku 16, medtem ko sem našla pri obravnavi resnega tiska

le dva taka naslova. Število v SSKJ zaznamovanih besed je bilo pri obeh časnikih podobno: Slovenske novice in Žurnal24 sta jih imela skupaj 23, Delo in Dnevnik pa 24. Izredno velika razlika se je pojavila pri uporabi neologizmov. Novinarji tabloidnega tiska so tako v desetih analiziranih časnikih uporabili 24 neologizmov, pri resnem tisku pa se ta številka dvigne celo do 60. Enaka razlika je bila pri pojavljanju frazemov. Več, to je 54, jih je bilo pri analiziranju časopisnih prispevkov resnega tiska, precej manj, to je 31, pa sem jih našla pri analiziranju prispevkov v tabloidnem tisku. V obeh časnikih je bilo obnovitev in prenovitev klišejev ter vzorcev izredno malo. Tako sem v Slovenskih novicah in Žurnalu24 našla le štiri, v Delu in Dnevniku pa zgolj dva. Tudi primere skoraj ni bilo, v tabloidnem tisku sem našla le tri, v resnem pa le dve. Številsko so bile bolj prisotne metafore. Iz analize sem slovarske metafore izločila in se osredotočila na individualne, ki jih je bilo tabloidnem tisku 22, v resnem pa 34.

8 OSEBNI STIL: AKTUALIZMI, KI JIH NI

Novinarji pri pisanju besedil sčasoma razvijejo svoj osebni stil. Ta je zlasti razviden v kolumnah in komentarjih, kjer je za uporabo aktualiziranih jezikovnih sredstev več maneverskega prostora. Tudi pri analiziranih prispevkih iz izbranih časnikov so bili prisotni številni osebni stili novinarjev, vendar nihče med njimi ni posebej izstopal. Med analiziranimi prispevki je bilo več kot 50 avtorjev. Več prispevkov je bilo od Milene Zupančič, Štefana Klepa, Ervina Hladnika Milharčiča in morda še koga.

Če se najprej ustavim pri naslovih, lahko na podlagi analize ocenim, da so premalo udarni. Namesto da bi avtorji naslove uporabili predvsem za pritegnitev pozornosti, jih večinoma raje naredijo informativne, za zastrte naslove, ki bi bili še dodatno vabilo k branju, pa se ne odločajo.

Okrnjena je tudi raba tropov in figur. V analiziranih prispevkih sem našla metafore, frazeme, obnovitve in ponovitve vzorcev ter frazemov, veliko je bilo tudi besed, ki so v SSKJ zaznamovane s kvalifikatorjem ekspresivno, vendar pa poleg že skorajda ustaljenih retoričnih vprašanj in ukrasnih pridevkov izraba tropov in figur še zdaleč ni bila izčrpana. Novinarji bi tu lahko raziskali še druge možnosti in uporabili še več jezikovnih iger.

Nikjer ni bilo stopnjevanja, ki v besedilih nemalokrat povzroči pravo napetost in predvsem željo po nadaljnjem branju. Prav tako bi pri pisanju teh prispevkov novinarji lahko uporabili zamolk ali aposiopezo, ki učinkovito zamolči konec misli, vendar ga dovoli slutiti – tako bi lahko bralcem pustili možnost proste poti domišljiji ali lastnemu razmišljanju. Tudi vzklikov ni bilo; besedilom bi namreč lahko dali barvitost, s katero avtor izkazuje bodisi ogorčenost bodisi pretres. Ena izmed posebnih taktik pri pisanju so prav tako izredno kratke povedi. Povzročajo namreč prav poseben ritem, ki pri povedih z veliko odvisniki in prirednji ni prisoten.

Zanimivo je vprašanje, zakaj v besedilih nisem našla besed in besednih zvez, ki so v SSKJ zaznamovane s kvalifikatorji starinsko, zastarelo, redko, raba peša, raba narašča. Če zadnji kvalifikator pustimo ob strani, saj bi beseda, ki je v SSKJ označena z njim, lahko bila danes že povsem stilno nezaznamovana, je besedam z vsemi ostalimi kvalifikatorji skupna redkost, umik iz rabe. Menim, da razlog, da analiza rabe takih besed in besednih zvez ni potrdila, leži v predvsem v dejstvu, da avtorji stilni učinek v dovolj velikem obsegu dosežejo že z nizkimi, pogovornimi jezikovnimi sredstvi ter zato

ne potrebujejo še zastarelih in arhaičnih besed, morda pa teh tudi ne poznajo ali celo sklepajo, da jih ne poznajo (več) njihovi bralci. Morda pa zgolj menijo, da so pri bralcih npr. neologizmi bolj udarni.

Menim, da je novinarjem pri oblikovanju osebnega stila analiziranih prispevkov manjkalo cinizma, ironičnosti, drznosti – lahko pa, da se zanj le namenoma niso odločili. Menijo, da je slovenski časopisni prostor že prepoln tega ter jim je uporaba metafor in frazemov že več kot dovolj.

9 SKLEP

Glavno raziskovalno vprašanje diplomskega dela je bilo, ali obstaja razlika pri uporabi avtomatiziranih in aktualiziranih jezikovnih sredstvih pri obeh vrstah časopisa. Razlika je (bila) seveda prisotna, vendar ni bila tako velika, kot sem pričakovala.

Prva izmed postavljenih hipotez na začetku diplomskega dela je bila, da tabloidni časopisi pogosteje uporabljajo aktualizirana jezikovna sredstva kot resni časniki. Če to primerjavo prevedem v številke, potem hipotezo lahko zavržem. V tabloidnem tisku je bilo aktualiziranih jezikovnih sredstev 125, v resnem pa 178. Največja razlika pri uporabi aktualiziranih jezikovnih sredstev je bila pri uporabi neologizmov, saj jih je bilo v resnem tisku precej več kot v tabloidnem. Precej opazna razlika je bila tudi pri uporabi frazemov, kjer je ponovno prevladoval resni tisk.

Druga hipoteza, ki sem jo želela potrditi oziroma ovreči, je bila, da obe vrsti tiska (resni in tabloidni) v približno enakem obsegu uporabljata avtomatizme. Hipotezo lahko za analizirani vzorec potrdim, saj se je uporaba avtomatiziranih jezikovnih sredstev v tabloidnem in resnem tisku razlikovala le za en primer.

Zadnjo hipotezo, s katero sem predvidevala, da bom v obeh tipih časnika našla veliko avtomatizmov, lahko zavržem. Avtomatizmov je bilo namreč v primerjavi z aktualizmi izredno malo, pojavljali pa so se večinoma v podobnih oblikah. Seveda pa bi bilo to hipotezo bolj primerno potrjevati (še) na žanrih informativne zvrsti.

Osrednja ugotovitev diplomskega dela je predvsem ta, da so se v obravnavanih besedilih kot sredstvo jezikovnega stila najpogosteje pojavljali neologizmi, metafore in frazemi, ostali tropi in figure pa so bili redki ali pa jih sploh ni bilo. Tako pri analiziranih besedilih nisem naletela na oksimoron, paranomazijo, aposiopezo ali apostrofo, našla pa nisem niti perifraz. Morda pisci besedil dosežejo privlačnost besedil in podajo svoje mnenje že z neologizmi idr., zaradi česar bi ostala jezikovna sredstva prinesla stilno preobloženost. Avtorji tako dosežejo subjektiven vpliv na bralca z neologizmi, metaforami in frazemi, zato ne potrebujejo še drugih tropov in figur za doseganje teh učinkov. Tako bi z uporabo več tropov in figur dosegli ravno nasprotni učinek – bralci bi zaradi nasičenosti z aktualizmi izgubili željo po nadaljnjem branju.

10 LITERATURA

1. Bakal, Oste. 2009. So Đuzija ubili zaradi denarja? *Slovenske novice*, 1, 3 (15. januar).
2. Baković, Zoran. 2010. Otrok z jedrsko bombo. *Delo*, 5 (1. oktober).
3. --- 2010b. Pravica do beemveja. *Delo*, 6 (4. oktober).
4. --- 2010c. Politika petih elementov. *Delo*, 6 (27. september).
5. --- 2010č. Evropski pogled v nebo. *Delo*, 1 (5. oktober).
6. Barbara Kramžar. 2010. Devetdeset let ustave, devetdeset let dilem. *Delo*, 5 (6. oktober).
7. Bauer A., Marjan. 2008. Delec. *Slovenske novice*, 2 (20. september).
8. Berdan, Sven. 2010. Dramatično reševanje 33 čilskih rudarjev. *Dnevnik*, 1, 2 (14. oktober).
9. Bergent E., Igor. 2010. Kje in kaj je Soči? *Žurnal24*, 12 (26. februar).
10. Statistični urad Republike Slovenije. 2008. *Branost serijskih publikacij po številu bralcev*. Dostopno prek: http://www.stat.si/letopis/2009/08_09/08-05-09.htm (17. februar 2010).
11. Broersma, M. 2007. *Form and Style in Journalism*. Dostopno na: <http://www.peeters-leuven.be/boekoverz.asp?nr=8340> (17. april 2010).
12. Brooks, Brian, George Kennedy, Darly R. Moen in Don Ranly. 1988. *News reporting and writing*. New York: ST. Martin's Press.
13. Celec, Boštjan. 2008. Blaža rešili, starši mrtvi. *Slovenske novice*, 1, 3 (18. september).
14. --- 2008b. Blaž ni moril iz koristoljubja. *Slovenske novice*, 1, 3 (28. september).
15. --- 2010c. S sekuro nad mamu in očeta? *Slovenske novice*, 1, 3 (20. september).
16. Cirman, Primož. 2010. Borut Pahor zaradi Bojana Kontiča preložil odločanje o nadzornikih HSE. *Dnevnik*, 1, 17 (7. oktober).
17. --- 2010b. Javni uslužbenec Zidar. *Dnevnik*, 3 (1. oktober).
18. --- 2010c. Vojna za TEŠ6. *Dnevnik*, 3 (7. oktober).
19. Cro portal. 2009. *Tabloidizacija*. Dostopno prek: <http://www.croportal.net/forum/drustvena/tabloidizacija-45095/> (9. marec 2010).
20. Četranc, Petra. 2007. *Poročanje o prometnih nesrečah: primer hrvaških in slovenskih dnevnikih časopisov*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.

21. Čibej, Boris. 2010. Rumena nevarnost. *Delo*, 5 (2. oktober).
22. --- 2010b. Teroristična grožnja. *Delo*, 5 (5. oktober).
23. Deliĉ, Nuša. 2010. Republika Farsa. *Delo*, 5 (5. oktober).
24. Dernovšek, Igor. 2010. Varĉevanje namesto razvoja. *Dnevnik*, 3 (14. september).
25. Dmitroviĉ, Šime. 2010. Pozor, tega še ni konec! *Žurnal24*, 26 (26. februar).
26. --- 2010b. Prihodnost je svetla! *Žurnal24*, 11 (1. marec).
27. *Družboslovne razprave*. Dostopno prek: <http://www.druzboslovnerazprave.org/> (7. maj 2010).
28. Đeriĉ, Ljiljana. 2010. Boeing proti Airbusu. *Delo*, 5 (29. september).
29. Erjavec, Karmen. 1998. *Koraki do kakovostnega novinarskega prispevka*. Ljubljana: Jutro.
30. --- 1999b. *Novinarska kakovost*. Ljubljana: FDV.
31. --- 2005c. in Melita Poler-Kovaĉiĉ. *Uvod v novinarske študije*. Ljubljana: FDV.
32. Fon, Boštjan. 2009. Umrli, ĉakajoĉ na milijon evrov. *Slovenske novice*, 1,3 (6. januar).
33. Frelih, Polona. 2010. Predsednik(i). *Delo*, 5 (30. september).
34. Gole, Nejc. 2010. Kljuĉni teden za Vegrad. *Delo*, 1, 9 (28. september).
35. Gregorĉiĉ, Marta. 2010. Ta uboga mila jera. *Dnevnik*, 20 (1. oktober).
36. --- 2010b. Zmrznjena. *Dnevnik*, 22 (7. oktober).
37. Hadner Hvala, Sergeja. 2010. Pri raku so moški ŃibkejŃi spol. *Žurnal24*, 2 (1. marec).
38. Hladnik – Milharĉiĉ, Ervin. 2010. Nobelova nagrada za vojno. *Dnevnik*, 18 (14. oktober).
39. --- 2010b. Ogrožena vrsta na PreŃernovem trgu. *Dnevnik*, 16 (7. oktober).
40. --- 2010c. Pokorno javljamo, da smo res bebci. *Dnevnik*, 14 (14. september).
41. Hoĉevar, Borut in Ksenija Koren. 2010. Dacarji zasliŃali Golobiĉa. *Žurnal24*, 9 (1. marec).
42. Hoĉevar, Borut. 2010. Prijalo je vsem, razen Magajni. *Žurnal24*, 2 (4. november).
43. --- 2010b. Senica, izziv za odvetniŃki ceh. *Žurnal24*, 2 (26. februar).
44. Hoĉevar, Miha. 2010. Spektakel v kletki. *Delo*, 5 (28. september).
45. Hoĉevar, Tone. 2010. Raj, boŃji in davĉni. *Delo*, 5 (27. september).
46. Hojnik, Źarko. 2010. Izkrivljena statistika. *Delo*, 8 (5. oktober).
47. Janĉiĉ, Peter. 2010. Sindikati so med nami. *Delo*, 2 (4. oktober).

48. Jankovič, Jaroslav. 2008. Afera vodušek: kaj je resnica?. *Slovenske novice*, 1, 3 (29. oktober).
49. Jenko, Miha. 2010. Proračun dveh Slovenij. *Delo*, 1 (29. september)
50. --- 2010b. Šibka rast in velika negotovost. *Delo*, 1, 10 (6. oktober).
51. Kajzer, Rok. 2010. Optimistično nazaj. *Delo*, 1 (4. oktober).
52. --- 2010b. Spremembe, ki si jih želijo, bodo počakale še štiri leta. *Delo*, 1 (4. oktober).
53. Kalin-Golob, Monika. 2003. *H koreninam slovenskega poročevalskega stila*. Ljubljana: Jutro.
54. --- 2003b. Stil in novinarski škandal. *Teorija in praksa* 40 (2): 229 – 244.
55. --- 2007c. Zgodba s prve strani: jezikovnostilna analiza. *Slavistična revija* 55 (1-2) januar-junij.
56. Kalin-Golob, Monika in Melita Poler-Kovačič. 2004. *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri*. Ljubljana: FDV.
57. --- 2005b. Med novinarskih stilom in etiko: senzacionalizem brez meja. *Družboslovne razprave* XXI 49/50: 289 – 303.
58. Karba, Dejan. 2010. Afera Patria – odločilo bo sodišče. *Delo*, 5 (29. september).
59. Kaučič, Karmen. 2007. Etika zasebnosti pri poročanju o tragedijah: analiza Slovenskih novic. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
60. Kladnik, Nina. 2007. Radijski športni komentar (Osebni stil Aleša Smrekarja). Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
61. Klep, Štefan. 2008. Bilibili vodica. *Slovenske novice*, 13 (20. september).
62. --- 2008b. Oljčna vejica. *Slovenske novice*, 11 (5. september).
63. --- 2008c. Pojoča kuhinja. *Slovenske novice*, 13 (18. september).
64. --- 2008č. Tujski glasovi. *Slovenske novice*, 13 (28. september).
65. --- 2008d. Turbohitrosti. *Slovenske novice*, 13 (2. september).
66. --- 2008e. Za uro v dobro. *Slovenske novice*, 13 (29. oktober).
67. --- 2009f. Borzni preprih. *Slovenske novice*, 13 (12. januar).
68. --- 2009g. Odlep nalepk. *Slovenske novice*, 13 (6. januar).
69. --- 2009h. Pobožna želja. *Slovenske novice*, 13 (7. januar).
70. --- 2009i. Sto dni pekla. *Slovenske novice*, 13 (15. januar).
71. Kontler – Salamon, Jasna. 2010. Bruci bodo šele izvedeli. *Delo*, 5 (2. oktober).
72. --- 2010b. Prvi dan brez študijskih obveznosti. *Delo*, 1, 5, 20 (2. oktober).
73. Koren, Ksenija. 2010. Bulmastifi > Patria + Ultra. *Žurnal24*, 14 (18. februar).

74. --- 2010b. Simona & Ivo. *Žurnal24*, 8 (25. oktober).
75. --- 2010c. Slovenija: kjer je vse narobe. *Žurnal24*, 18 (4. november).
76. Korošec, Tomo. 1998. *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: ČZD Kmečki glas.
77. *Korpus Fida Plus*. Dostopno prek: <http://www.fidaplus.net/> (11. november 2010).
78. Kozmos, Radovan. 2010. Pravna država. *Delo*, 5 (6. oktober).
79. Kralj, Sašo. 2007. *Tabloidno (ne)novinarstvo*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
80. Kranjc, Špela. 2006. *Pisanje o pornografiji ali pornografija? (Osebni stil pisanja Maxa Modica)*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
81. Kržič, Sabina. 2009. Sindikati zavračajo zmage na pladnju. *Žurnal24*, 2 (19. november).
82. Kržišnik, Erika. 1991. *Frazeologija v slovenskem časopisju*. XXVII. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture. Ljubljana: NUK.
83. --- 1996b. *Jezik in čas*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
84. Kvas, Nina. 2010. Pofrizirano zdravstvo. *Dnevnik*, 3 (13. oktober).
85. Lesničar – Pučko, Tanja. 2010. Naj doni domača pesem. *Dnevnik*, 20 (12. oktober).
86. Logar, Nataša. 2008. *Slovenski jezik, literatura, kultura in mediji*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
87. Lukić, Aleksandar. 2010. V dialogu monolog delodajalcev. *Žurnal24*, 2 (2. marec).
88. Luthar, Breda. 1998. *Poetika in politika tabloidne kulture*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
89. Markeš, Janez. 2010. Nekaj je pomembnejše. *Delo*, 5 (30. september).
90. Mašanović, Božo. 2010. Opozorilo. *Delo*, 1 (30. september).
91. --- 2010b. Strožje nad kršiteljice. *Delo*, 1, 3 (30. september).
92. Mihelj, Vlado. 2010. Patria proti državi (Se je državljanska vojna končala ali šele začela?). *Dnevnik*, 14 (29. september).
93. ---2010b. Peter Bossman for President*. *Dnevnik*, 20 (6. oktober).
94. ---2010c. Šola za klovne(se). *Dnevnik*, 20 (13. oktober).
95. Milosavljević, Marko 2003: *Novinarska zgodba*. Ljubljana: FDV.
96. Milošič, Franc. 2010. Vse več čakanja na mejnih prehodih. *Delo*, 1, 2 (29. september).

97. Mlakar, Petra. 2010. (Za)staranje. *Dnevnik*, 3 (7. oktober).
98. Movrin, Polona. 2010. Nevarne še nevarnejše. *Žurnal24*, 2, 3 (24. februar).
99. Munc, Matic. 2010. Prihranite solze. *Žurnal24*, 18 (2. marec).
100. Novkovič, Goran. 2010. Karl Veliki in Gregor Mali. *Žurnal24*, 2 (25. oktober).
101. ---2010b. Manj ministrov, pa bo več študentov. *Žurnal24*, 2 (18. februar).
102. Osrtbenk, Nina. 2010. Petra – legenda je rojena. *Žurnal24*, 16, 17 (18. februar).
103. --- 2010b. Nič ali pet kolajn? Vse je mogoče. *Žurnal24*, 2 (11. februar).
104. Ozmec, Sebastijan. 2009. Šestletno Ano ubil ratrak. *Slovenske novice*, 1, 3 (12. januar).
105. Pahor, Peter. 2010. Stožiški župan. *Dnevnik*, 3 (29. september).
106. Pavlovič, Lidija. 2010. Jesenski alarm. *Delo*, 5 (28. september).
107. Pečauer, Marko. 2010. Vsaka občina je svoja zgodba. *Delo*, 1 (27. september).
108. Pečoler, Miha. 2010. Kaj pa varnost, gospodje?. *Žurnal24*, 2 (24. februar).
109. Petkovič, Blaž. 2010. Saga se nadaljuje. *Dnevnik*, 3 (6. oktober).
110. Pevc, Nuša. 2009. Jezikovnostilne značilnosti naslovov v resnem in rumenem tisku – primerjava časopisov Delo in Slovenske novice. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
111. Pihlar, Tatjana. 2010. V desetih letih smo v Sloveniji zgradili za 80 patrij športnih objektov. *Dnevnik*, 1, 3 (13. oktober).
112. Poglajen, Jože. 2010. Premier Borut Pahor napoveduje železno proračunsko disciplino. *Dnevnik*, 1, 6 (12. oktober).
113. Potič, Zoran. 2010. Sebično in nesolidarno. *Delo*, 5 (4. oktober).
114. Potočnik, Jasna. 2004. *Stil radijskega poročevalstva in kultura govora*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
115. Rankar, Suzana, Matjaž Polonič in Vesna Vukovič. 2010. Razkrivamo tajni dogovor Bohoriča in Kordeža ob začetku menedžerskega odkupa Merkurja. *Dnevnik*, 1, 23 (8. oktober).
116. Repovž, Erika. 2010. Vprašanje za nobelovce. *Delo*, 1 (13. oktober).
117. Roglič, Meta. 2010. Povolilni slavospevi. *Dnevnik*, 3 (12. oktober).
118. --- 2010b. Volilna kampanja brez drznosti. *Dnevnik*, 1, 2 (6. oktober).

119. Rozman, Andraž. 2010. Nogometni kult. *Dnevnik*, 3 (14. oktober).
120. Rutar, Teja. 2008. *Poročevalski stil televizijskih informativnih oddaj: Primerjava 24 ur in TV-Dnevnik*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
121. Sedmak, Marjan. 1996. *Mediji, etiki in deontologija*. Ljubljana: FDV.
122. Skok, Petra. 2007. *Etično-stilna analiza francoskega novinarskega poročanja o predmestnih nemirih jeseni leta 2005*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
123. *Slovar slovenskega knjižnega jezika 1970–1991*. Ljubljana: DZS.
124. *Slovenski pravopis*. 2001. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
125. Starič, Tanja. 2010. Jaz zase, ti zase. *Delo*, 1 (6. oktober).
126. --- 2010b. Tvegana igra. *Delo*, 5 (27. september).
127. Stergar, Aleš. 2010. Nепrekinjena reforma. *Delo*, 5 (13. oktober).
128. Šašek, Patricija. 2008. Šovbiznis. *Slovenske novice*, 2 (5. september).
129. Škrajnc, Nataša. 2010. Hoteli v štajerske roke. *Žurnal24*, 4 (4. november).
130. Šubic, Miran. 2010. V Kranju med novim in že videnim. *Dnevnik*, 9 (14. oktober).
131. Šuligoj, Boris. 2010. Ko stavka premaga samo sebe. *Delo*, 5 (1. oktober).
132. T.,B. in V. T. 2010. Podpora SCT in TEŠ6. *Delo*, 1, 3 (1. oktober).
133. Tanackovič, Tanja. 2010. Srečku Prijatelju ob branju obtožnice popuščali živci. *Dnevnik*, 1, 4 (1. oktober).
134. Tavčar, Borut. 2010. Stavka tudi v energetiki. *Delo*, 1, 3 (5. oktober).
135. *Teorija in praksa*. Dostopno prek: <http://www.teorijainpraksa.si/> (11. februar 2010).
136. Umer, Iztok. 2009. Policista kap v lovu na lopova. *Slovenske novice*, 1, 3 (7. januar).
137. Vatovec, Jadran. 2008. Alkimija. *Slovenske novice*, 2 (18. september).
138. --- 2008b. Erjavčevanje. *Slovenske novice*, 2 (25. september).
139. --- 2009c. Peskanje. *Slovenske novice*, 2 (15. januar).
140. Vukelić, Majda. 2010. Dokaz. *Delo*, 1 (1. oktober).
141. Zajec, Diana. 2010. Pod vodo. *Delo*, 2 (27. september).
142. Zakrajšek, Grega. 2010. Nestrpen do samega sebe. *Žurnal24*, 20 (24. februar).

143. Zakrajšek, Vojko. 2008. Bučo res streljal v silobranu? *Slovenske novice*, 1, 3 (2. september).
144. --- 2008b. Zaporniki dobili bitko s pazniki. *Slovenske novice*, 1, 3 (5. september).
145. Zorko, Mojca. 2010. Obeta se zamrznitev pokojnin in plač v javnem sektorju. *Dnevnik*, 1, 3 (29. september).
146. --- 2010b. Stavka se zaostruje, danes pogajanja. *Dnevnik*, 1, 2 (14. september).
147. Zupan, Tine. 2009. Fanatično nad Ruse. *Žurnal24*, 1, 11 (9. november).
148. --- 2010b. Zavrelo za 300 tisoč evrov. *Žurnal24*, 17 (2. marec).
149. Zupanc, Anja. 2010. Sodniški žur. *Žurnal24*, 4 (18. februar).
150. Zupanič, Milena. 2010. Gladiatorji. *Delo*, 1 (28. september).
151. --- 2010b. Igra števil. *Delo*, 5 (6. oktober).
152. --- 2010c. UKC postavil novinarje pred vrata. *Delo*, 1, 4 (13. oktober).
153. Željan, Katja. 2010. Bojijo se dolgotrajnih padavin. *Delo*, 1, 4 (27. september).
154. Žerjavič, Peter. 2010. Nemčija in Evropa. *Delo*, 5 (4. oktober).
155. --- 2010b. Odisejada evra. *Delo*, 1 (2. oktober).
156. --- 2010c. Na okopih domovine. *Delo*, 5 (13. oktober).
157. Žgajnar, Urška. 2008. *Jezikovno-stilna analiza in primerjava argumentiranja v besedilni vrsti komentar časnikov Delo in Süddeutsche Zeitung*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
158. *Žurnal24*. 2010. Enotni: Najboljša bo Petra, 2, 3 (11. februar).
159. ---2010b. Tiha zmaga "netajkuna", 1, 4 (25. oktober).